

Skýrsla Fjármála- og áhættustýringarsviðs

Við framlagningu árshlutareiknings
Reykjavíkurborgar janúar – september 2021

Lagt fram í borgarráði
25. nóvember 2021

Borgarráð

Árshlutareikningur Reykjavíkurborgar janúar – september 2021 samanstendur af samanteknum reikningi A- og B-hluta, og uppgjöri A-hluta sem samanstendur af Aðalsjóði og Eignasjóði. Rekstur innan A-hluta er að hluta eða öllu leyti fjármagnaður með skatttekjum. Leiga fasteigna, gatna, áhalda, tækja og búnaðar er reiknuð í samræmi við reglur og leiðbeiningar um reikningsskil sveitarfélaga, þar sem eignir eru eignfærðar hjá Eignasjóði og leigðar til Aðalsjóðs. Til B-hluta teljast eftirtalin fyrirtæki og rekstrareiningar sem eru að minnsta kosti í helmingseigu borgarinnar: Faxaflóahafnir sf., Félagsbústaðir hf., Íþrótt- og sýningahöllin hf., Malbikunarstöðin Höfði hf., Orkuveita Reykjavíkur, Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs., Sorpa bs., Strætó bs og Þjóðarleikvangur ehf. auk Aflvaka hf. Enginn rekstur er hjá Aflvaka hf. Rekstur Slökkviliðs, Strætó og Þjóðarleikvangs er að mestu fjármagnaður með framlögum eignaraðila og eru framlögin gjaldfærð hjá Aðalsjóði. Hluti af tekjum Íþrótt- og sýningahallarinnar og Sorpu koma frá Aðalsjóði. Að öðru leyti eru fyrirtæki B-hluta rekin á grundvelli almennra þjónustutekna.

Rekstrarniðurstaða samantekins árshlutareiknings Reykjavíkurborgar, A- og B-hluta, var jákvæð um 15.528 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir að reksturinn yrði neikvæður um 1.339 m.kr. sem var 16.867 m.kr. betri niðurstaða en áætlun gerði ráð fyrir. Afkoma samantekins árshlutareiknings A- og B-hluta var 16.499 m.kr. hærrí á tímabilinu janúar – september 2021 samanborið við sama tímabil fyrra árs.

Rekstrarniðurstaða A-hluta var neikvæð um 5.077 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir að hún yrði neikvæð um 7.121 m.kr. Niðurstaðan var því 2.044 m.kr. betri en gert var ráð fyrir. Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði var neikvæð um 5.308 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir neikvæðri niðurstöðu um 6.835 m.kr. Niðurstaða fyrir fjármagnsliði var því 1.527 m.kr. eða 22,3% betri en áætlun gerði ráð fyrir.

Rekstrarniðurstaða Aðalsjóðs var neikvæð 8.977 m.kr. en fjárhagsáætlun gerði ráð fyrir að niðurstaðan yrði neikvæð um 12.128 m.kr. og var niðurstaðan því um 3.151 m.kr. betri en áætlað var.

Rekstrarniðurstaða Eignasjóðs var jákvæð um 3.363 m.kr. en fjárhagsáætlun gerði ráð fyrir að niðurstaðan yrði jákvæð um 4.481 m.kr. og var niðurstaðan því 1.117 m.kr. lakari en áætlað var.

Helstu breytingar: Reikningsskil byggðasamlaga og sameignarfélaga í meirihlutaeign Reykjavíkurborgar eru í þessum árshlutareikningi færð inn í samantekin reikningsskil Reykjavíkurborgar miðað við hlutfallslega ábyrgð borgarinnar í samræmi við breytingar á reglugerð nr. 1212/2015, samanber reglugerð nr. 230/2021. Breytingarnar tóku gildi frá og með 1. janúar 2021. Áður voru reikningsskil þessara byggðasamlaga og sameignarfélaga að fullu færð inn í samantekin reikningsskil Reykjavíkurborgar. Breytingin hefur ekki áhrif á rekstrarniðurstöðu en veltutölur lækka. Áhrifin á samantekinn efnahagsreikning eru að heildareignir og heildarskuldir lækka þar sem áður voru heildareignir og heildarskuldir ofangreindra félaga færðar að fullu inn í samantekinn efnahagsreikning. Eigið fé samtals lækkar sem nemur hlutdeild minnihluta í eigin fé dótturfélaga ofangreindra félaga. Samanburðarfjárhæðum hefur verið breytt til samræmis við breytta framsetningu.

Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálareglum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.

Skýrsla Fjármálaskrifstofu til borgarráðs við framlagningu árshlutareiknings Reykjavíkurborgar janúar – september 2021 er unnin með svipuðum hætti og fyrri skýrslur með ársreikningum og árshlutareikningum með áherslu á myndræna framsetningu. Tilgangurinn með skýrslunni er að gefa borgarráði glögga mynd af meginniðurstöðum uppgjörsins vegna stefnumótunar og eftirlitshlutverks borgarfulltrúa. Með skýrslunni fylgja greinargerðir um Aðalsjóð, fagsvið og Eignasjóð og um B-hluta fyrirtæki.

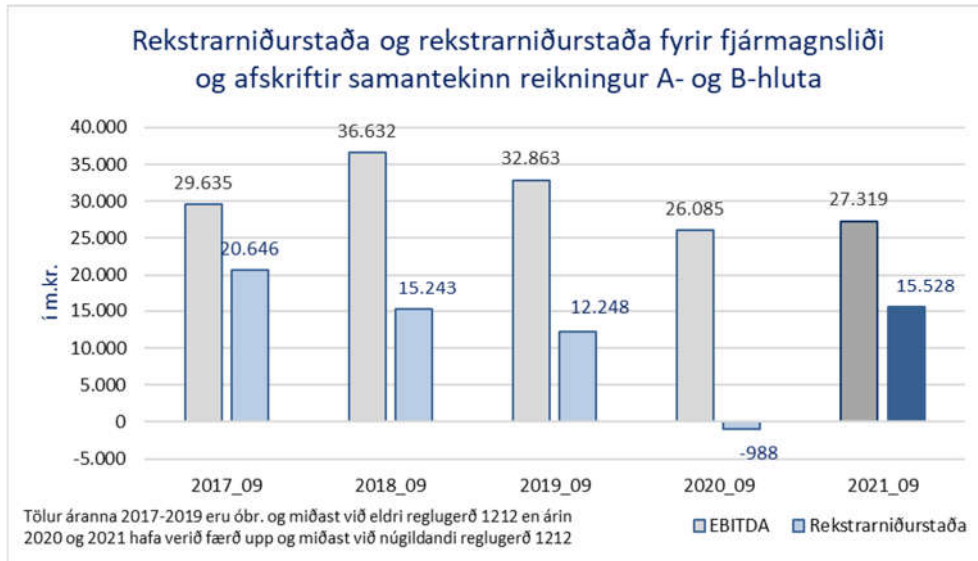
Halldóra Káradóttir,
sviðsstjóri fjármála- og áhættustýringarsviðs

Efnisyfirlit

1.	Samantekinn reikningur	3
1.1.	Rekstur A- og B-hluta	3
1.2.	Efnahagur samstæðu	6
1.3.	Sjóðstreymi samstæðu	7
2.	A-hluti	13
2.1.	Rekstur A-hluta	13
2.2.	Efnahagur A-hluta	16
2.3.	Sjóðstreymi A-hluta	17
2.4.	Fjármagnsliður A-hluta	20
2.4.1.	Skulda- og áhættustýring	22
2.4.2.	Aðgerðir fjármála- og áhættustýringarsviðs til að bæta fjárstýringu A-hluta	23
	Viðauki 1: Skilgreiningar á hugtökum og kennitölur	24
	Viðauki 2: Fjármögnun verkefna sem unnin eru fyrir ríkið	28
	Viðauki 3: Jöfnunarsjóður, sundurliðun á greiðslum	29

1. Samantekinn reikningur

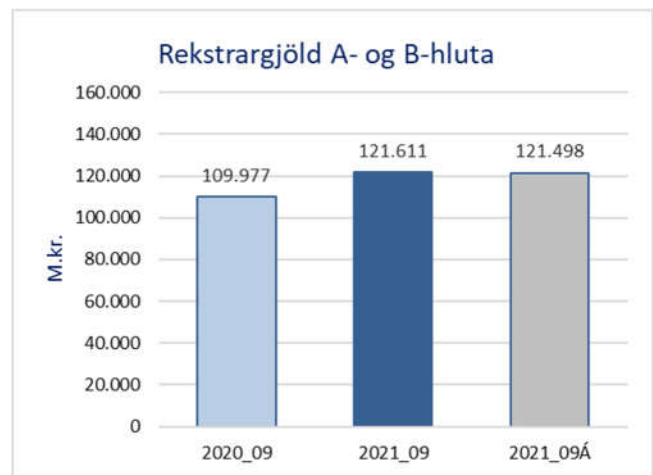
1.1. Rekstur A- og B-hluta

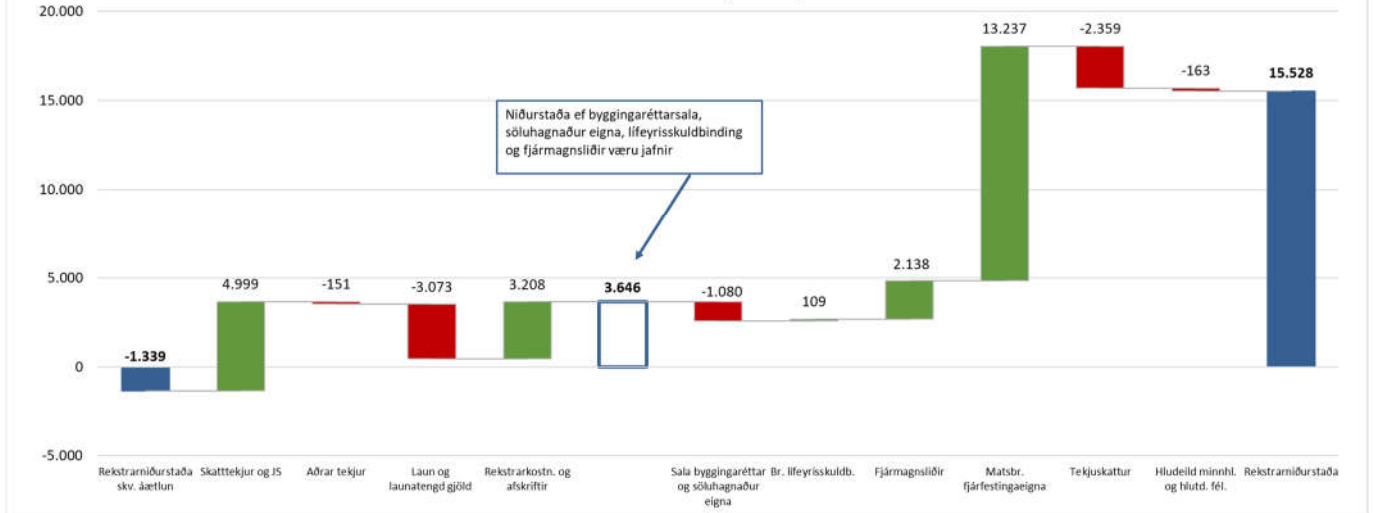
Rekstrarniðurstaða samantekins reiknings A- og B-hluta var jákvæður um 15,5 ma.kr. sem var 16,9 ma.kr. betri niðurstaða en áætlað var. Helsta frávikið var í matsbreytingu fjárfestingaegna sem var 13,2 ma.kr. hærra en áætlað var.

Grunnrekstur A- og B-hluta, þ.e. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og afskriftir, skilaði 27,3 ma.kr. í afgang sem var um 3,7 ma.kr. yfir áætlun og 1,6 ma.kr. hærri niðurstaða en sama tímabil árið 2020. Það eru einkum útsvarstekjur sem leiða vöxt tekna þar sem fjöldi starfandi og atvinnuþátttaka hefur aukist á undanförunum mánuðum auk þess sem launavísitala hefur hækkað umtalsvert. Vöxtur annarra tekna var 1,2 ma.kr. undir áætlun.

Rekstrartekjur tímabilsins voru 3,8 ma.kr. yfir áætlun eða 2,6% en tekjurnar voru 13,2 ma.kr. eða 9,8% hærri en á sama tímabili árið 2020. Skatttekjur voru 4,8 ma.kr. yfir áætlun en aðrar tekjur 1.230 m.kr. undir áætlun. **Rekstrargjöld** að meðtöldum afskriftum voru 3.205 m.kr. undir áætlun en rekstrargjöldin jukust um 3,1 ma.kr. miðað við sama tímabil 2020. Álverð hækkaði um rúm 40% sem leiddi til 7,9 ma.kr. tekjufærslu vegna innbyggðra afleiða í raforkusölusamningum.

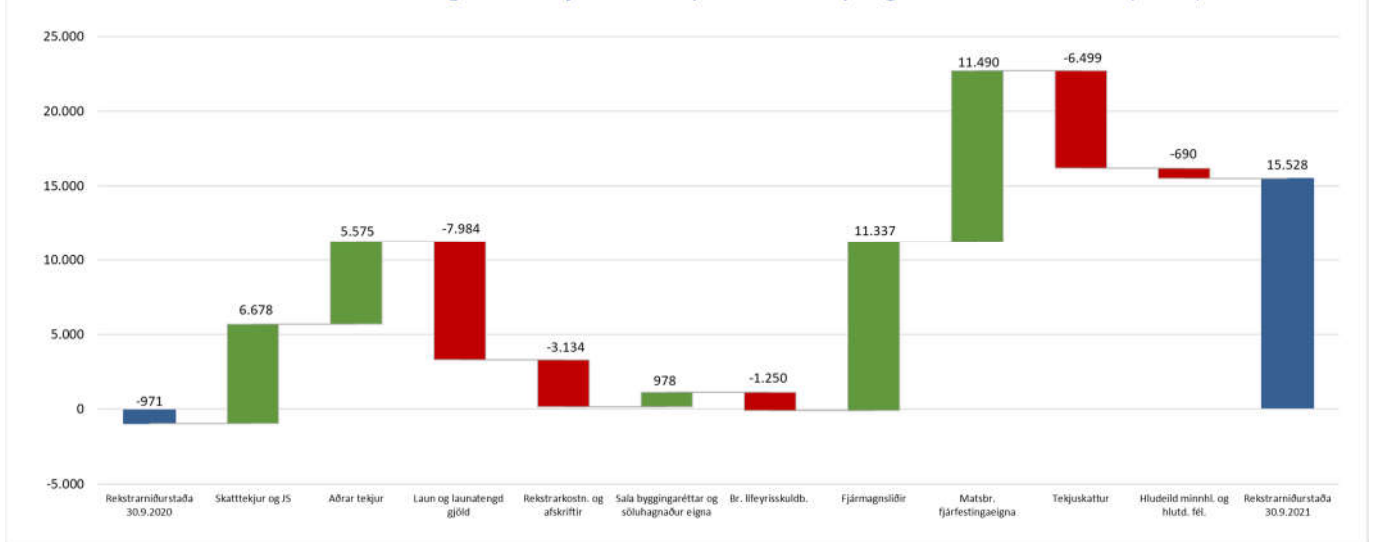

Rekstrarniðurstaða A- og B- hluta janúar - september 2021 og frávik frá áætlun með viðaukum (m.kr.)

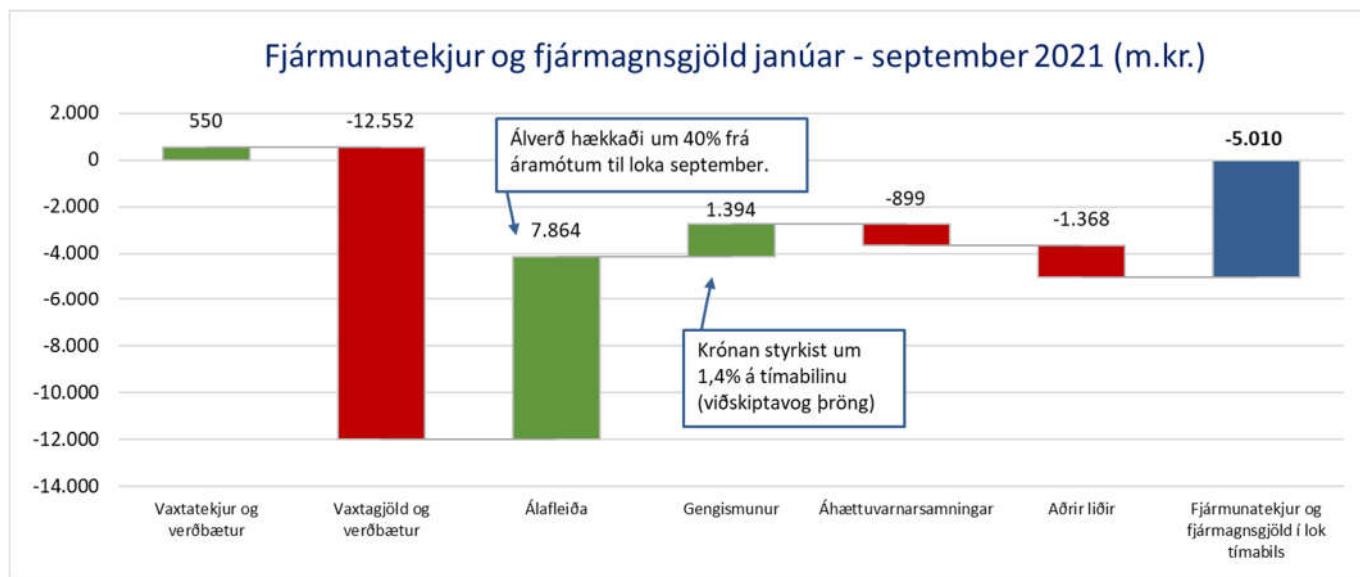
Skatttekjur og framlög úr Jöfnunarsjóði voru 5 ma.kr. yfir áætlun, þar af var staðgreiðsla útsvars 4,8 ma.kr. hærri en áætlun gerði ráð fyrir eða 7,9%. Þetta stafar af batnandi tölum af vinnumarkaði auk þess sem að launavísitalan hefur hækkað meira en forsendur Hagstofu gerðu ráð fyrir. Fjöldi starfandi á höfuðborgarsvæðinu jókst um 5,2% milli ársfjórðunga fyrra árs og hefur breytingin ekki verið svona mikil milli ársfjórðunga í tæp 3 ár. Þá var fjöldi atvinnulausra í september 4.460 og hefur lækkað um 40% frá sama tímabili í fyrra. Launavísitalan hefur hækkað umtalsvert og nam hækkinin um 8,6% fyrstu 9 mánuði ársins sé miðað við fyrstu 9 mánuði 2020. Almennar launahækkningar samkvæmt kjarasamningum hafa ekki verið síðan í janúar og verða ekki aftur fyrr en í janúar 2022. **Aðrar tekjur** að meðtöldu sölu byggingaréttar og söluhagnaði eigna voru 1.230 m.kr. undir áætlun. **Laun og launatengd gjöld** voru 3,1 ma.kr. yfir áætlun en **annar rekstrarkostnaður** var 2,8 ma.kr. lægri en áætlun gerði ráð fyrir og afskriftir voru 0,4 ma.kr. innan fjárheimilda. **Matsbreytingar fjárfestingaeigna** Félagsbústaða voru 13,2 m.kr. hærri en áætlað hafði verið. Gjaldfærður **tekjuskattur** reyndist 2,4 ma.kr. hærri en áætlun gerði ráð fyrir sem skýrist af meiri hagnaði Orkuveitu Reykjavíkur en áætlað var en tekjur hennar jukust vegna hækkanði álverðs og aukinnar heitavatsnokunar.

Rekstrarniðurstaða A- og B- hluta janúar - september breyting rauntalna milli ára (m.kr.)

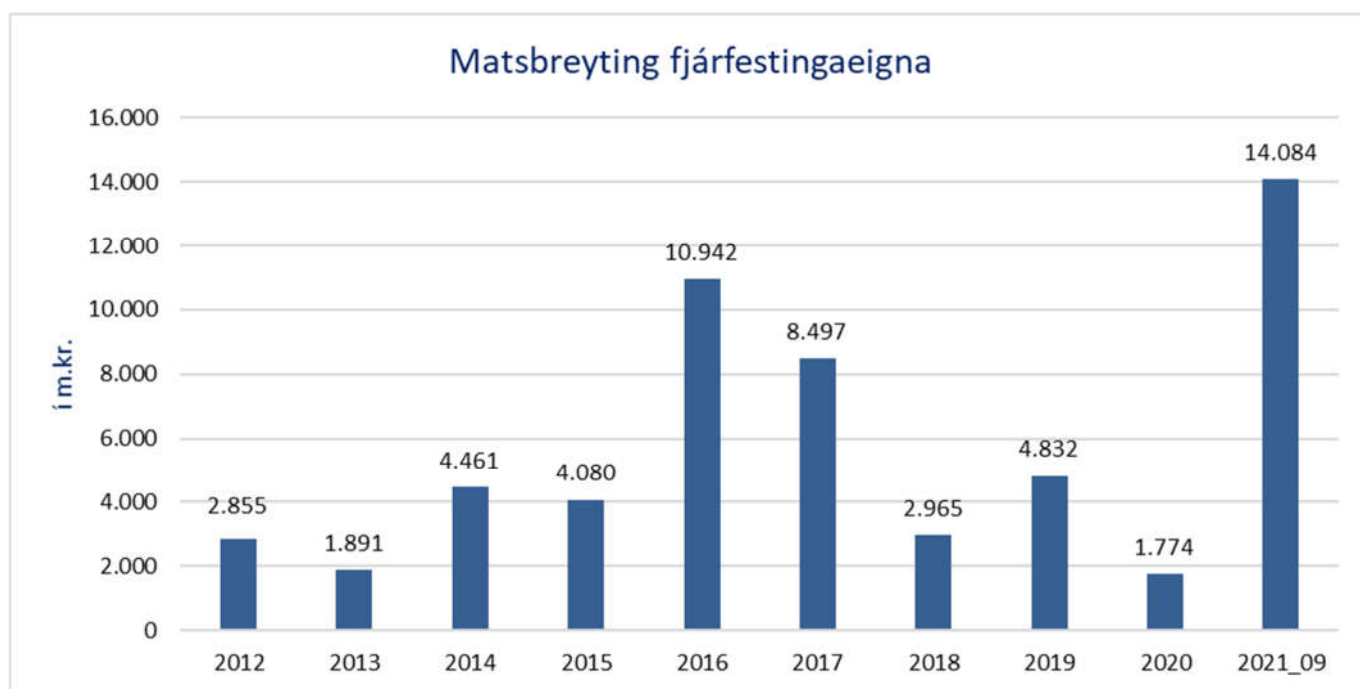

Ef litið er á þróun helstu liða samanborið við sama tímabil 2020 þá sést að **skatttekjur ásamt framlögum jöfnunarsjóðs** jukust um 6,7 ma.kr. Aukningin var einkum í staðgreiðslu sem hækkaði um 4,8 ma.kr. miðað við sama tímabil fyrr árs og eftirá lagt útsvar sem var 1,3 ma.kr. hærri en sama tímabil 2020. Vöxtur **annarra tekna** var 5,6 ma.kr. þar af var hækkinin A-hluta megin um 1,7 ma.kr. en um 3,9 ma.kr. hjá B-hlutanum. **Laun og launatengd gjöld** jukust um 8 ma.kr. frá sama tímabili fyrr árs, einkum A-hluta megin eða um 7,7 ma.kr. en hækkinin var 236 m.kr. hjá B-hlutanum. **Fjármagnsliðirnir** voru mun lægri í ár en á sama tímabili síðasta árs og munar þar mest um þróun álverðs. Á fyrstu níu mánuðum ársins 2021 hækkaði álverð um 40% samanborið við 2,5% lækkan álverðs á sama tímabili 2020 og er sveiflan á þessum lið milli tímabila 10,6 ma.kr. Krónan styrktist um 1,4% á tímabilinu meðan hún veiktist um 15% á fyrstu níu mánuðum ársins 2020. Sveiflan á gengismun miða við sama tímabil 2020 var því um 6,0 ma.kr. **Matsbreyting fjárfestingaeigna** hjá Félagsbústöðum hækkaði um 11,5 ma.kr. miðað við

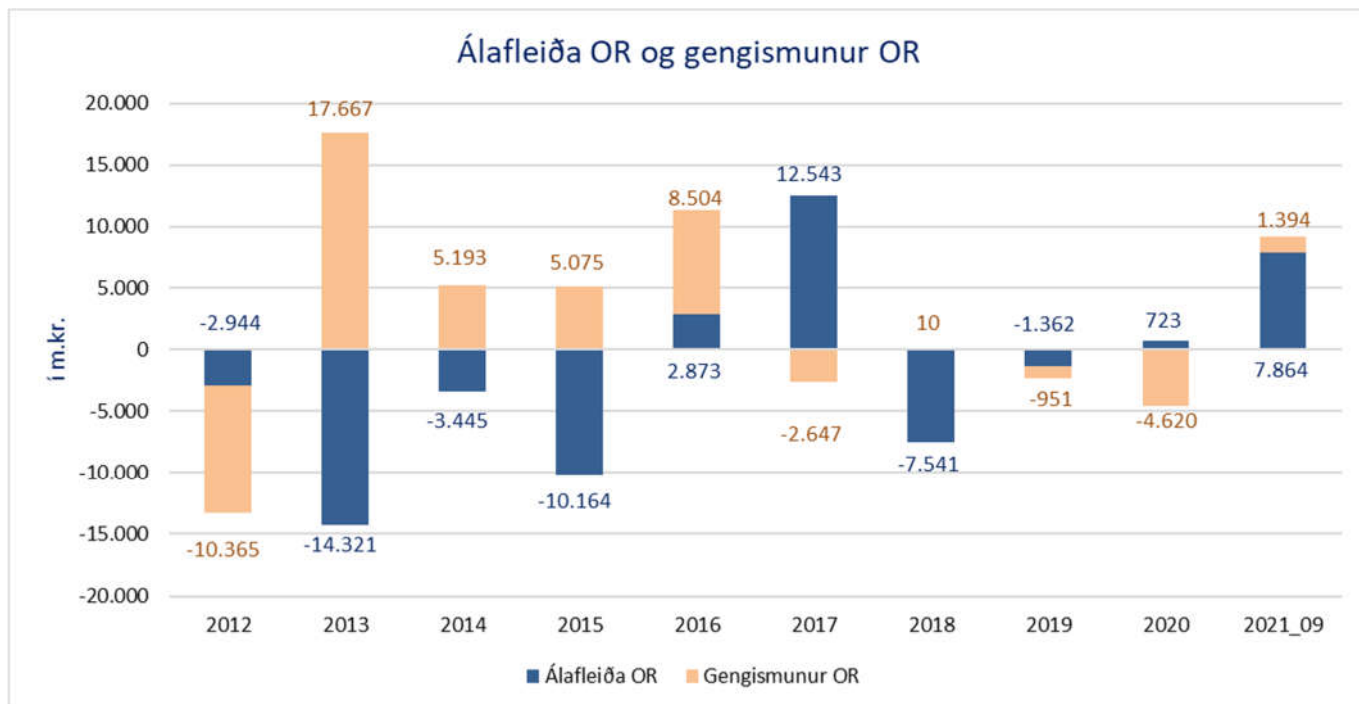
fyrstu níu mánuði síðasta árs en miklar hækkanir á íbúðaverði að undanfögnu voru að skila sér inn í matið. **Tekjuskattur** hækkaði um 6,5 ma.kr. einkum vegna batnandi afkomu OR.

Fjármagnsliðurinn var neikvæður um 5 ma.kr., þar af námu vaxtagjöld og verðbætur 12,6 ma.kr. Álverð hækkaði um rúm 40% á fyrstu níu mánuðum ársins sem leiddi til 7,9 ma.kr. hækkunar á innbyggðri álafleiðu í raforkusölusamningum. Í áætlun var gert ráð fyrir að fjármagnsliðir yrðu neikvæðir um 7,1 ma.kr.

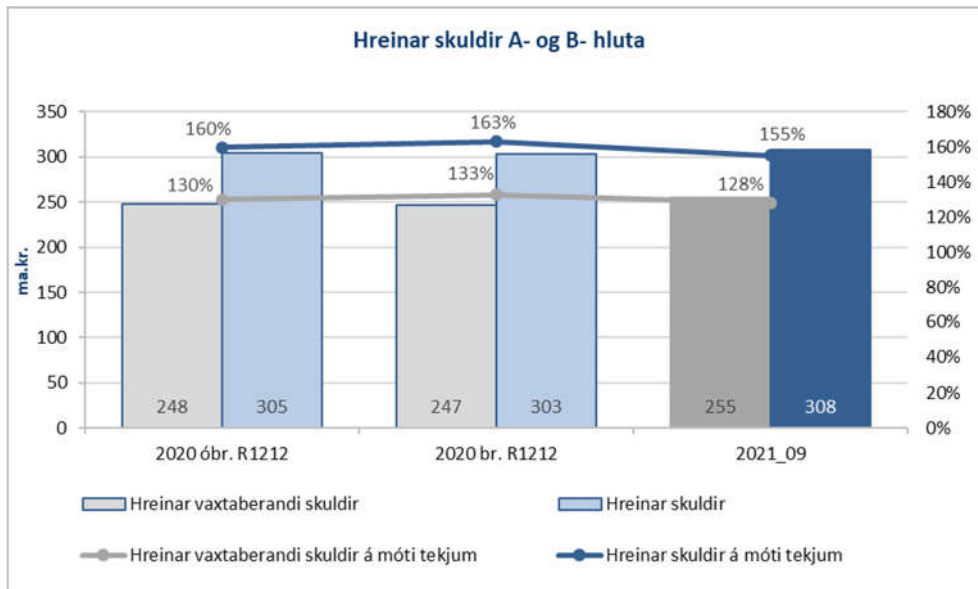
Matsbreyting fjárfestingareigna, sem er verðbreyting á þeim fasteignum Félagsbústaða sem ætlaðar eru til útleigu, er liður sem fylgir fasteignamati og getur sveiflast mikið eins og meðfylgjandi mynd sýnir. Matsbreytingar fjárfestingareigna Félagsbústaða á tímabilinu janúar – september námu 14 ma.kr. sem endurspeglar hækkun fasteignamats á tímabilinu febrúar 2020 til febrúar 2021 umfram vísitöluhækkun febrúar 2020 til áramóta 2020 og hækkun vísitölu frá febrúar 2021 og til loka september 2021.

Gangvirðisbreytingar innbyggðra afleiða í raforkusölusamningum (álafleiðan) og gengismunur hjá OR hafa jafnan mikil áhrif á fjármagnslið A- og B-hluta eins og myndin hér að ofan sýnir. Á tímabilinu janúar – september nam tekjufærsla vegna þeirra í samstæðunni um 9,3 ma.kr.

1.2. Efnahagur A- og B-hluta

Efnahagur samstæðu (m.kr.)	30.9.2021	31.12.2020	Breyting	%
Fasteignir og lóðir	155.799	152.577	3.221	2,1%
Veitukerfi	330.785	327.723	3.063	0,9%
Fjárfestingaeignir	116.045	99.050	16.994	17,2%
Götur	28.290	25.295	2.996	11,8%
Aðrir fastafjármunir	18.034	18.188	-154	-0,8%
Langtímakröfur	15.331	20.206	-4.875	-24,1%
Fyrirframgreiddur kostnaður Lsj. Brú	9.402	9.693	-291	-3,0%
Veltufjármunir án handb. fjár	42.224	41.718	505	1,2%
Handbært fé	41.766	26.319	15.447	58,7%
Eignir samtals	757.675	720.769	36.906	5,1%
Eigið fé	355.281	337.795	17.486	5,2%
Lífeyrisskuldbinding (langtíma)	38.403	37.593	810	2,2%
Næsta árs afborganir lífeyrisskulda	2.283	2.283	0	0,0%
Aðrar skuldbindingar	17.328	17.146	182	1,1%
Langtímalán	279.393	256.770	22.623	8,8%
Leiguskuldir	11.531	11.893	-362	-3,0%
Næsta árs afborganir langtímalána og leiguskulda	19.103	20.578	-1.475	-7,2%
Aðrar langtímaskuldir	823	5.480	-4.657	-85,0%
Fyrirfram innborganir	2.580	656	1.924	293,1%
Skammtímaskuldir án næsta árs afb. og fyrirfram innb.	30.949	30.574	375	1,2%
Skuldir og skuldbindingar samtals	402.394	382.974	19.420	5,1%
Skuldir og eigið fé samtals	757.675	720.769	36.906	5,1%

Hreinar skuldir eru skilgreindar sem allar skuldir og skuldbindingar að frádregnum langtímakröfum á eigin fyrirtæki, fyrirframgreiddum kostnaði (langtíma), öðrum langtímakröfum og veltufjármunum.

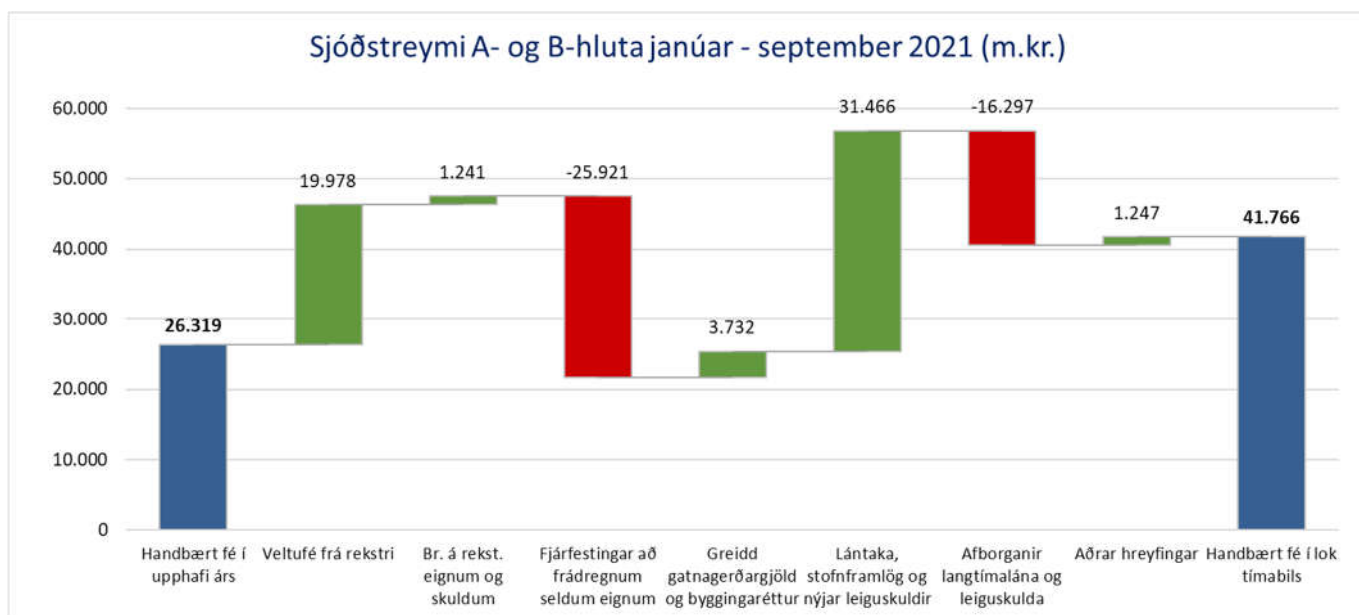
Hreinar vaxtaberandi skuldir eru skilgreindar sem langtímalán og leiguskuldir ásamt næsta árs afborgun þeirra að frádregnum öðrum langtímakröfum og næsta árs afborgun þeirra, verðbréfaeign og bundnum bankainnstæðum ásamt handbæru fé.

Hér eru áhrifin af breytingu á reglugerð 1212/2015 með áorðnum breytingum árið 2020 sýnd, skuldirnar dragast lítillega saman en áhrifin eru meiri á tekjurnar sem rekja má til að töluverðu leiti til þess að byggðarsamlögin voru tiltölulega skuldhlítill árið 2020.

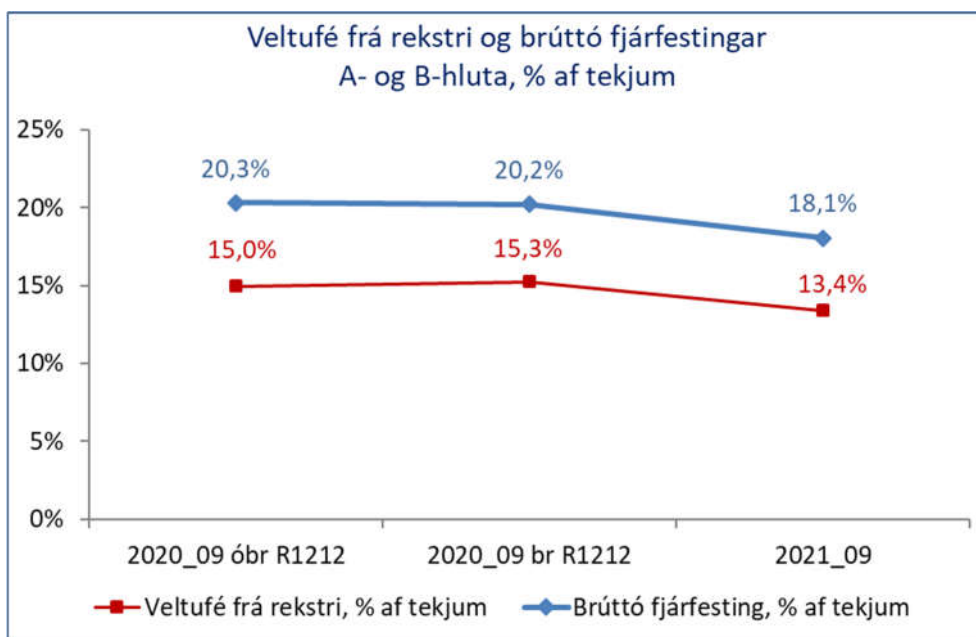
Meðal langtímakrafna er fyrirframgreiddur kostnaður vegna uppgjörsins við Brú lífeyrissjóð á árinu 2017 sem kemur ekki til lækkunar vaxtaberandi skulda þar sem þessar kröfur bera ekki vexti en þær nema 9,4 ma.kr. Ennfremur er um að ræða kröfur vegna sölu á byggingarrétti að frádreginni niðurfærslu þeirra samtals 1,5 ma.kr. sem ekki bera vexti.

Athygli er vakin á að við útreikning á hlutfalli hreinna skulda og hreinna vaxtaberandi skulda af tekjum er nauðsynlegt að skala tekjur upp m.v. heilt ár.

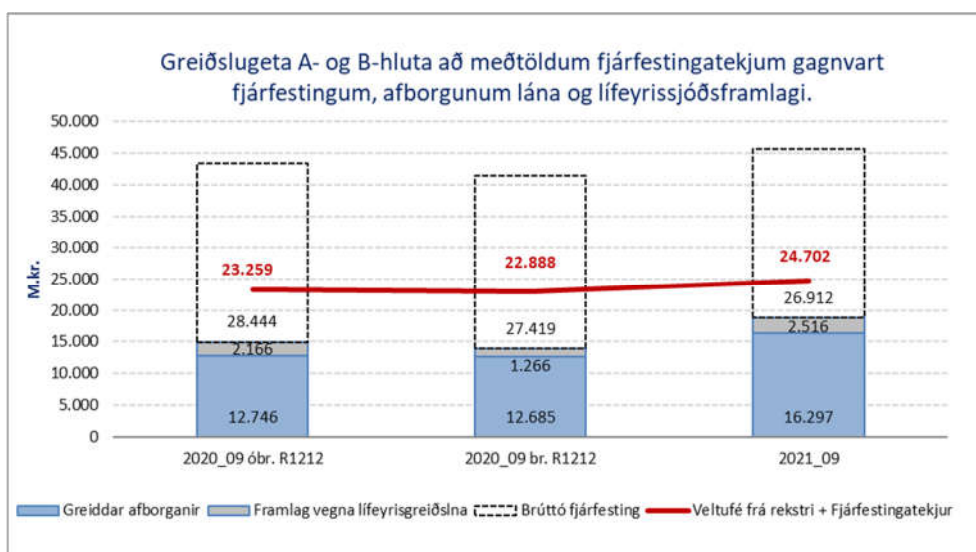
1.3. Sjóðstreymi A- og B-hluta

Handbært fé hækkaði á tímabilinu um 15,4 ma.kr. Fjárfestingar að frádrögnum greiddum gatnagerðagjöldum og seldum byggingarrétti námu 22,2 ma.kr. Lántaka, ný stofnframlög og nýjar leiguskuldir námu 31,5 ma.kr. á tímabilinu og afborganir lána og leiguskulda námu 16,3 ma.kr.

Veltufé frá rekstri gefur vísbendingu um hversu hátt hlutfall af rekstrartekjum er til ráðstöfunar fyrir afborganir skulda og skuldbindinga og til fjárfestinga. Því hærra sem þetta hlutfall er því meiri er geta fyrirtækis til vaxtar og viðhalds eigna. Miklar greiðsluskuldbindingar og fjárfestingarþörf samstæðunnar kalla á hátt hlutfall veltufjár frá rekstri af tekjum.

Greiðslugeta samstæðunnar til að standa undir afborgunum lána og framlagi vegna lífeyrisskuldbindinga er lýst með því að bera þessar greiðsluskuldbindingar saman við veltufé frá rekstri og fjárfestingatekjur. Myndin sýnir að veltufé frá rekstri og fjárfestingatekjur standa ekki undir fjárfestingum nema að hluta.

Eftirfarandi **kennitölur** lýsa fjárhagslegri stöðu A- og B-hluta Reykjavíkurborgar síðastliðin 5 ár¹.

A- og B-hluti	2017_09*	2018_09*	2019_09*	2020_09	2021_09
Eiginfjárhlutfall	46,3%	49,1%	49,0%	48,0%	46,9%
Arðsemi eigin fjár	12,0%	7,4%	5,4%	-0,4%	6,4%
Veltufjárhlutfall	1,15	1,20	1,18	1,14	1,53
Langtímaskuldir/eigið fé	76,5%	70,7%	71,5%	76,3%	82,1%
Uppgreiðslutími	5	6	6	10	11,7
Veltufé frá rekstri/rekstrartekjum	24,3%	22,0%	21,5%	15,3%	13,4%
Framlegð (EBITDA) / rekstrartekjum	23,6%	27,0%	23,3%	19,0%	18,3%

*Óbreytt skv. eldri útgáfu af reglugerð 1212

Fjármála- og áhættustýringarvið vekur athygli á:

- Rekstrarniðurstaða A- og B-hluta var jákvæð um 15,5 ma.kr. sem var 16,9 ma.kr. yfir áætlun. Mesta frávikið var í matsbreytingu fjárfestingaeigna Félagsbústaða sem var 13,2 ma.kr. yfir áætlun auk þess sem hækkun álverðs á tímabilinu leiddi til tæplega 7,8 ma.kr. tekjufærslu vegna álafleiðu. Þá var vöxtur annarra tekna 1,2 ma.kr. undir áætlun.
- Reikningsskil byggðasamla og sameignarféлага í meirihlutaeign Reykjavíkurborgar eru í þessum árshlutareikningi færð inn í samantekin reikningsskil Reykjavíkurborgar miðað við hlutfallslega ábyrgð borgarinnar í samræmi við breytingar á reglugerð nr. 1212/2015, samanber reglugerð nr. 230/2021. Breytingarnar tóku gildi frá og með 1. janúar 2021. Sjá nánar í skýringu 3 í árshlutareikningi.
- Með 13. gr. laga nr. 25/2020 og 2. gr. laga nr. 22/2021 hefur Alþingi vikið til hliðar fjármálareglum sveitarfélaga í ákvæði 64. gr. sveitarstjórnarlaga til loka árs 2025.
- Rekstrarniðurstaða A-hluta var neikvæð um 5,1 ma.kr. og var 2 ma.kr. betri en áætlun gerði ráð fyrir. Staðgreiðsla útsvar var 4 ma.kr. yfir áætlun. Þetta stafar af batnandi tölum af vinnumarkaði auk þess sem að launavísitalan hefur hækkað meira en forsendur Hagstofu gerðu ráð fyrir. Launavísitalan hækkaði um 8,6% fyrstu 9 mánuði ársins sé miðað við fyrstu 9 mánuði 2020. Þá hefur atvinnulausum fækkað um 40% samanborið við september 2020.
- Rekstrarniðurstaða Félagsbústaða nam 13,1 ma.kr. sem einkum má rekja til matsbreytinga fjárfestingaeigna. Við mat á verðmæti eigna Félagsbústaða er annars vegar stuðst við fasteignamat íbúða félagsins sem miðast við verðlag í febrúar 2021 og hins vegar er miðað við 11,5% hækkun vísitölu íbúðaverðs í fjölbýli í Reykjavík frá febrúar til september. Í því felst sú forsenda að verðmæti eigna félagsins fylgir þessari vísitölu. Reynist raunin önnur getur það kallað á leiðréttingu á mati á eignasafnsins við útgáfu næsta fasteignamats.
- Hækkun fasteignaverðs hefur jákvæð áhrif á rekstrarniðurstöðu Félagsbústaða vegna matsbreytinga en segir lítið um grunnrekstur félagsins nema að ábati af hækkun fasteignaverðs verði innleystur með sölu eigna. Til að meta stöðu grunnrekstrar er eðlilegra að horfa til rekstrarhagnaðar (EBIT) sem jókst um 15,2% á milli ára, en tekjur hækkuð um 10,2% á meðan rekstrargjöld hækkuðu um 6,3%. Tekjur félagsins fylgja vísitölu neysluverðs, sem þýðir að hækkun fasteignaverðs og byggingarkostnaðar umfram verðlag hefur neikvæð áhrif á grunnrekstur félagsins vegna aukins kostnaðar við rekstur og viðhald fasteigna og öflun nýrra eigna.
- Rekstrarniðurstaða OR nam 10.917 m.kr. og hækkar um 10.173 m.kr frá sama tímabili í fyrra. Þar vegur þyngst hærra álverð sem hefur hækkað um 40% frá áramótum. Fjármagnsliður var jákvæður um 1.210 m.kr. sem er 13.584 m.kr breyting frá sama tímabili 2020. Rekja má viðsnúninginn til tekjufærðra gangvirðisbreytinga.
- Tap af rekstri Strætó nam 139 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir 250 m.kr. afgangi. Þessi mikli munur skýrist af væntingum fyrirtækisins um aukið rekstrarframlag frá ríkinu vegna áhrifa heimsfaraldurs Covid-19 á reksturinn. Ríkið hefur veitt Strætó sérstakan styrk vegna heimsfaraldurs upp á 120 m.kr. en áætlun gerði ráð fyrir 900 m.kr.
- Farþegafjöldi hjá Strætó dróst verulega saman milli árana 2020 og 2019 eða um 27%. Ef skoðað er fyrstu níu mánuði ársins samanborið við sama tímabil fyrra árs þá dróst farþegafjöldi saman um 4%. Fargjaldtekjur farþega stóðu undir 26% tekna Strætó en eigendastefna gerir ráð fyrir 40%.

¹ Sjá lýsingar á kennitölum í viðauka 1. Fjárhæðir fyrri ára í kennitölum og myndum taka mið af útgefnum ársreikningum fyrri ára. Þeim er því ekki breytt þó fjárhæðum samanburðarárs í ársreikningi sé breytt.

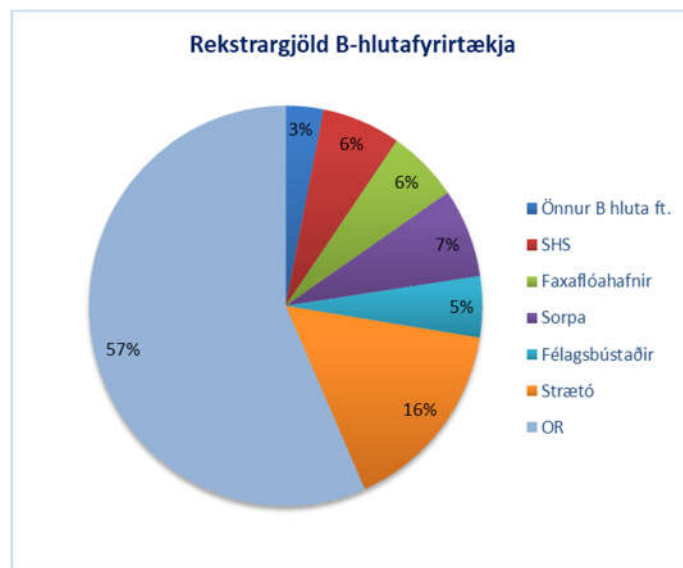
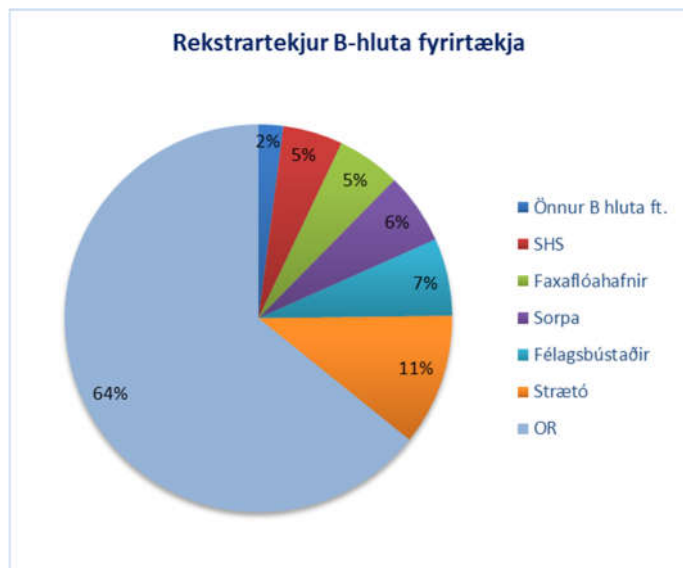
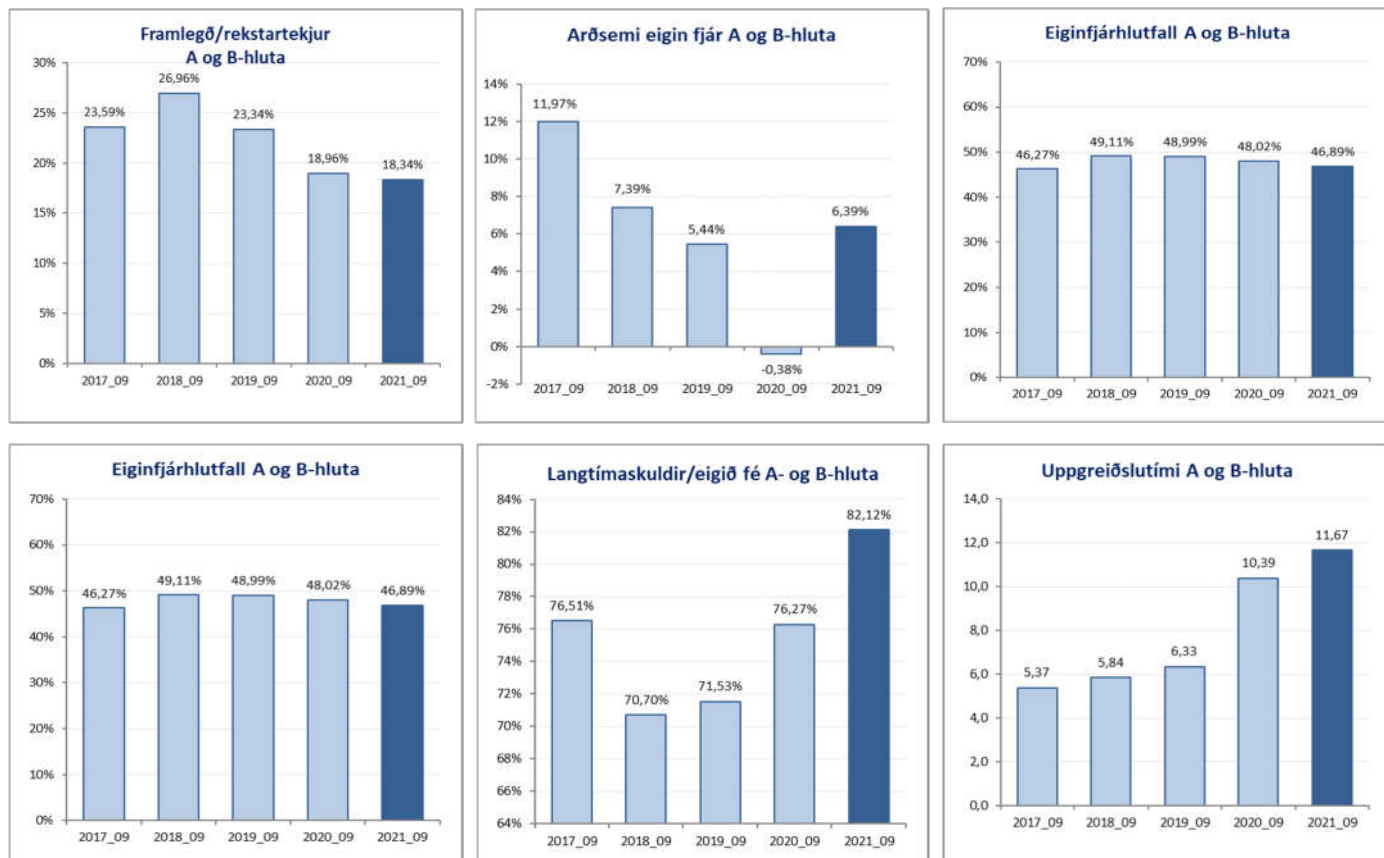
Ábendingar fjármála- og áhættustýringarsviðs:

- Rekstur A-hluta Reykjavíkurborgar var neikvæður á tímabilinu janúar - september 2021. Samþykkt hefur verið til bráðabirgða breyting á sveitarstjórnarlögum og er sveitarstjórn heimilt að víkja frá skilyrðum 1. og 2. töluliðar 2 m.gr. 64 gr. við stjórn sveitarfélagsins árin 2020-2025.² Þessi skilyrði varða jafnvægis- og skuldareglu sveitarfélaga.
- Í borgarreknum leik- og grunnskólum er raunkostnaður í öllum tilvikum umfram fjárheimildir ef undanskilinn er einn grunnskóli, Ölduselsskóli. Allir skólarnir eru með meira en 2% frávik og fara upp í rúmlega 25,6% frávik. Staðan er alvarleg og mikilvægt að miðlæg skrifstofa skóla- og frístundasviðs takist á við frávik í rekstri stofnana með stjórnendum þeirra, með hliðsjón af þeim fjárheimildum sem úthlutað hefur verið. Vísað er í skyldur sviðstjóra sbr. ákvæði 3.4 í reglum um gerð og framkvæmd fjárhagsáætlunar hjá Reykjavíkurborg.
- Frávik í rekstri skóla- og frístundasviðs skýrast að hluta til af aðgerðum sem gripið hefur verið til í leikskólum og grunnskólum vegna Covid-19, svo sem hólfaskiptingum sem hefur krafist aukinnar mönnunar. Þar sem fjárheimildir til slíkra aðgerða liggja ekki fyrir á stofnunum sviðsins er nauðsynlegt að miðlæg skrifstofa þess komi með skipulegum hætti að aðgerðum sem gripið er til vegna Covid-19 og stýringu þeirra m.t.t. útgjalda.
- Nauðsynlegt er að rýna mönnun á bæði grunn- og leikskólum í samanburði við áætluð stöðugildi samkvæmt úthlutunar líkönunum og fjárheimildir sem stofnanir hafa og byggðar eru á barnafjölda, úthlutun kennslustunda og stöðugilda miðað við það. Reynist mönnun vera umfram þarf stofnunarinn að takast á við það með fækkun starfsmanna. Nauðsynlegt er að miðlæg skrifstofa skóla- og frístundasviðs veiti stjórnendum aðhald og stuðning til að tryggja að rekstur sé innan fjárheimilda.
- Miðað við fyrirliggjandi gögn skóla- og frístundasviðs er ekki unnt að rekja hvaða þjónusta er veitt varðandi sérkennslu og stuðning og hvað hún kostar hjá einstökum stofnunum sviðsins heldur einungis hvernig fjárheimildum er dreift út frá reglum sviðsins um sérkennslu og stuðning. Mikilvægt er að bæta skráningu á veittri sérkennslu og stuðningi hjá stofnunum sviðsins til þess að unnt sé að bera saman nýtingu vinnustunda og árangur af þjónustunni sem veitt er.
- Stuðnings- og stoðþjónusta velferðarsviðs var 296 m.kr. umfram fjárheimildir eða 19%, auk þess sem að Keðjan var 96 m.kr. umfram fjárheimildir. Í greinargerð sviðsins er meðal annars vísað til þess að aukin útgjöld megi rekja til breytinga á leiðbeinandi reglum fyrir sveitarfélög um þjónustu stuðningsfjölskyldna samkvæmt lögum nr. 38/2018. Framúrkefslan á tímabilinu er vísbending um að útgjöld séu að þróast með afar óhagstæðum hætti. Mikilvægt er að reglur Reykjavíkurborgar rami inn stefnu borgarinnar og viðeigandi þjónustustig þannig að þjónustan rúmist innan fjárheimilda.
- Útgjöld vegna vistunar barna með alvarlegar geð- og hegðunarraskanir voru 865 m.kr. umfram fjárheimildir. Hér er um mjög alvarlega stöðu að ræða þar sem útgjöld hafa hækkað mikið á síðustu árum. Þörf er á frekari stefnumörkun um hvernig tekist er á við þennan vanda, kostnaðarskiptingu á milli ríkis og sveitarfélaga og markvissum áætlunum til úrbóta.
- Heildarkostnaður Reykjavíkurborgar vegna málefna fatlaðs fólks að meðtalinni lengdri viðveru fatlaðra barna nam 12.235 m.kr. en tekjur námu aðeins 5.906 m.kr. Heildarniðurstaða var því neikvæð um 6.329 m.kr. Er þá samantekin þjónusta Velferðarsviðs við fatlaða á grundvelli yfirfærslunnar, þjónusta Velferðarsviðs vegna notendastýrðar persónulegrar aðstoðar, þjónusta Skóla- og frístundasviðs vegna lengdrar viðveru fatlaðra barna og þjónusta Íþrótt- og tómtundasviðs við fötluð ungmenni á vegum Hins hússins. Sjá nánar í sundurliðun um fjármögnun verkefna sem unnin eru fyrir ríkið í viðauka 3 í greinargerð fjármála- og áhættustýringarsviðs með árschlutareikningi Reykjavíkurborgar janúar – september 2021.
- Nettó útgjöld hjúkrunarheimila umfram tekjur af daggjöldum námu 380 m.kr. á tímabilinu janúar – september 2021. Daggjöld ríkisins vegna hjúkrunarheimila miða við að ríkið hafi fjármagnað 85% fjárfestingaútgjalda en Reykjavíkurborg fjármagnaði sjálf Droplaugarstaði og á því kröfu um leiðréttingu framlaga sem standa undir fjárfestingunni. Ríkið hefur ekki viljað taka þessa kröfu Reykjavíkurborgar til greina en það er enn og aftur bent á að eðlilegt er að ríkið beri kostnaðinn af málaflökki aldraðra í samræmi við skyldur sínar og tryggi fulla fjármögnun á rekstrinum.
- Viðvarandi rekstrarhalli er á Seljahlíð þar sem daggjöld standa ekki undir kostnaði. Nauðsynlegt er að leita leiða til að ná fram hagkvæmni í rekstri heimilisins eða eftir atvikum að sækja hækkunir á daggjöldum til ríkisins og tryggja fulla fjármögnun hjúkrunarheimilanna.
- Mikilvægt er að tryggja Félagsbústöðum sterkt veltufé frá rekstri til að standa undir afborgunum og stuðla þannig að sjálfbærni í rekstri. Frekari fjölgun nýrra og dýrari eigna getur aukið þrýsting á hækkun leigu.
- Mikilvægt er að Félagsbústaðir rýni viðhaldsþörf til næstu fimm ára og geri áfangaskipta viðhaldsáætlun til að tryggja gæði íbúða félagsins. Framlegð fyrirtækisins (EBITDA / rekstrartekjur) er um 64,6% og hefur styrkst um 5,1% miðað við sama tímabil í fyrra. Mikilvægt er að framlegð reksturs OR haldist stöðug og góð þar sem fyrirtækið er viðkvæmt vegna ytri þátta; vaxta, gengis og álverðs.

² Lög nr. 25 2020 lög um breytingu á ýmsum lögum til að mæta efnahagslegum áhrifum heimsfaraldurs kórónuveiru og lög nr. 22 2021 lög um breytingu á ýmslum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (sveitarfélög og kórónuveirufaraldur).

- Lán sem hafa eigendaábyrgð nema um 72,8 ma.kr. en bein ábyrgð borgarsjóðs á þeim er um 68,2 ma.kr. Mikilvægt er að gera aðgerðaáætlun um hvernig þessum ábyrgðum verði mætt ef á reynir.
- Fjármála- og áhættustýringarsvið telur brýnt fyrir borgarsjóð að skilgreint sé þak á erlendar skuldir fyrirtækisins til lengri tíma, t.d. með hliðsjón af tekjum, framlegð, greiðsluflæði í erlendum myntum eða jafnvægi í efnahag og að sett sé skýr markmið um aðlögun að slíku markmiði. Um leið getur verið ástæða til að skerpa á áskilnaði eigendastefnu um að framkvæmdir séu almennt fjármagnaðar í sama gjaldmiði og tekjur sem af þeim hljóta.
- Allar kennitölur Strætó hafa versnað á milli tímabila vegna Covid-19 og lýsir erfiðri stöðu félagsins. Mikilvægt er að fylgjast með þróun tekna næstu mánaða og grípa til aðgerða ef tekjurnar reynast undir áætlun.

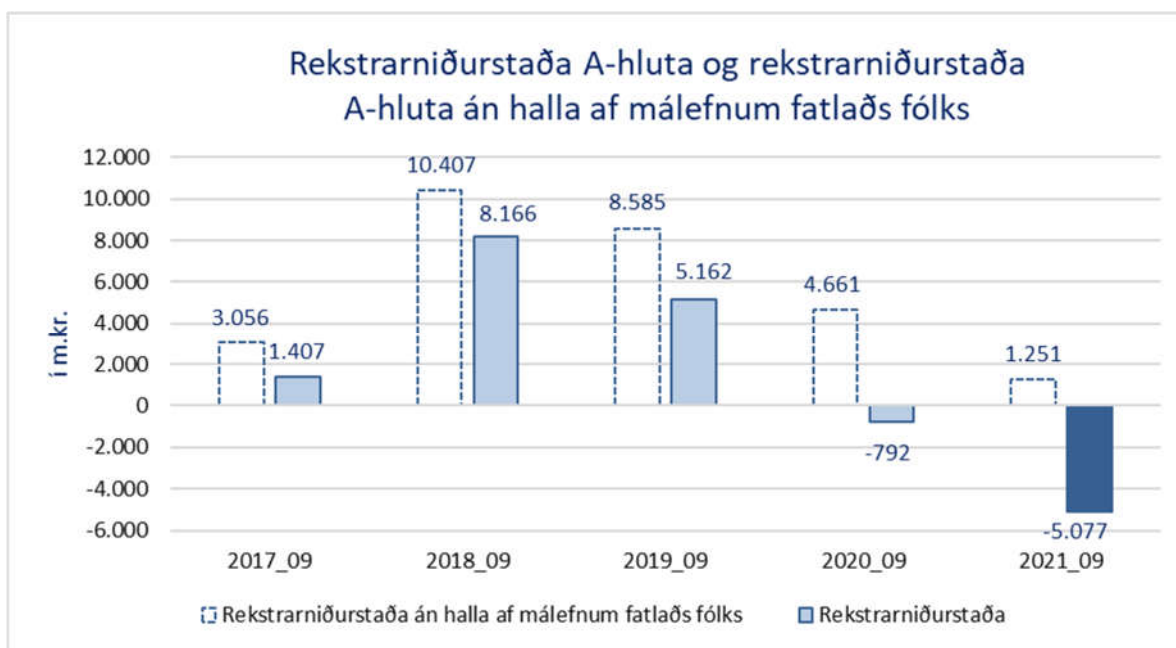
Aðrir áhugaverðir mælikvarðar A- og B-hluta³

³ Árin 2017-2019 miðast við uppgjör samkvæmt eldri reglugerð 1212 en árin 2020 og 2021 miðast við nýjustu breytingar á reglugerð 1212.

2. A-hluti

2.1. Rekstur A-hluta

Rekstur A-hluta (í m.kr.)	Raun 2021_09	Áætlun	Frávik	%	Raun 2020_09	Breyting	%
Staðgreiðsla	70.439	66.479	3.960	6,0%	64.602	5.837	9,0%
Hlutdeild Jöfnunarsjóðs í staðgr.	-9.138	-8.058	-1.080	13,4%	-8.131	-1.007	12,4%
Skattbreytingar, niðurfærslur og afskrift skatttekna	4.878	2.939	1.939	n/a	3.620	1.258	34,7%
Nettó útsvar	66.179	61.360	4.819	7,9%	60.091	6.088	10,1%
Fasteignaskattar	15.414	15.440	-27	-0,2%	15.120	294	1,9%
Lóðarleiga	1.379	1.386	-8	-0,6%	1.313	66	5,0%
Afskrifaðir/niðurfærðir fasteignaskattar, breyting	0	0	0		0	0	
Fasteignaskattar samtals	16.792	16.827	-34	-0,2%	16.432	360	2,2%
Skatttekjur samtals	82.971	78.187	4.785	6,1%	76.524	6.448	8,4%
Framlög Jöfnunarsjóðs	5.882	5.673	209	3,7%	5.626	256	4,5%
Þjónustutekjur	8.138	8.064	75	0,9%	7.141	998	14,0%
Eignatekjur	19.017	18.470	547	3,0%	17.431	1.586	9,1%
Sala byggingaréttar	1.910	2.832	-922	-32,5%	772	1.138	147,4%
Söluhagnaður eigna	106	301	-195	-64,8%	6	100	1757,9%
Endurgreiðslur annarra	3.926	3.042	884	29,0%	3.128	797	25,5%
Aðrar tekjur	2.067	1.828	239	13,1%	1.923	144	7,5%
Milliviðskipti tekin út	-20.488	-18.704	-1.784	9,5%	-18.669	-1.819	9,7%
Rekstrartekjur samtals	103.529	99.692	3.837	3,8%	93.882	11.467	12,2%
Laun og launatengd gjöld	-63.487	-59.744	-3.743	6,3%	-55.738	-7.748	13,9%
Gjaldfærsla lífeyrisskuldbindingar við LsRb.	-2.513	-2.625	113	-4,3%	-1.313	-1.200	91,4%
Launakostnaður samtals	-65.999	-62.369	-3.630	5,8%	-57.051	-8.948	15,7%
Annar rekstrarkostnaður	-38.220	-39.349	1.129	-2,9%	-34.637	-3.583	10,3%
Afskriftir	-4.618	-4.809	191	-4,0%	-4.334	-284	6,5%
Rekstrargjöld samtals	-108.837	-106.528	-2.310	2,2%	-96.022	-12.815	13,3%
Fjármagnsliðir	230	-286	516	-180,7%	1.349	-1.118	-82,9%
EBITDA	-690	-2.026	1.336	-66,0%	2.194	-2.883	-131,4%
EBIT	-5.308	-6.835	1.527	-22,3%	-2.141	-3.167	147,9%
Rekstrarniðurstaða	-5.077	-7.121	2.043	-28,7%	-792	-4.285	540,9%

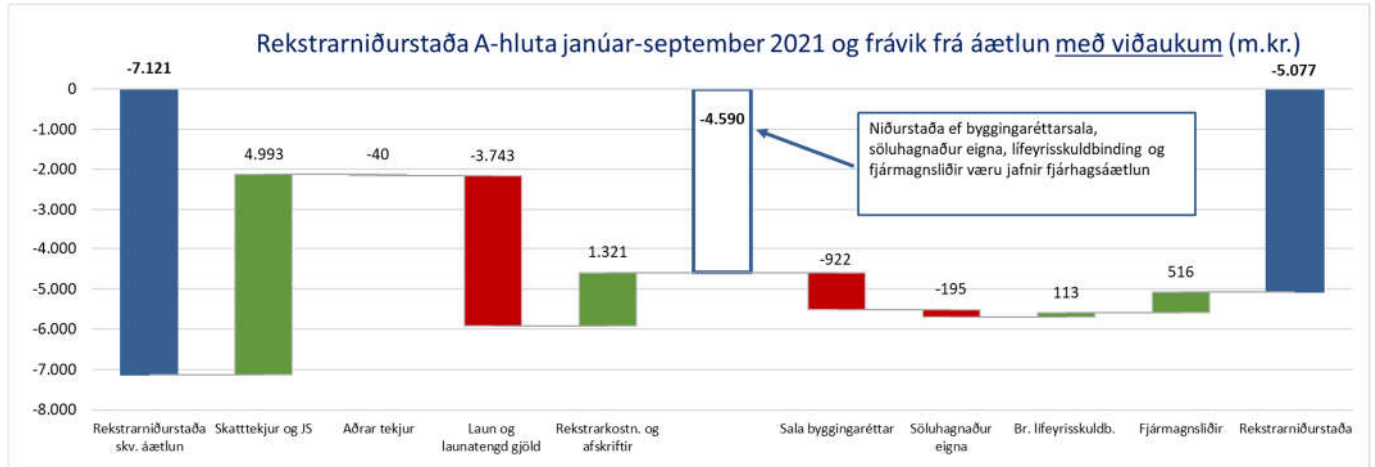
Rekstrarniðurstaða A-hluta var neikvæð um 5,1 ma.kr. sem var 2.043 m.kr. betri niðurstaða en áætlað var. Ef frá er tekin halli af rekstri málefna fatlaðs fólks sem nam 6,3 ma.kr var niðurstaðan jákvæð um tæpan 1,2 ma.kr. **Grunnreksturinn**, þ.e. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og afskriftir, var neikvæð um 690 m.kr. sem var um 1.336 m.kr. betri en niðurstaða áætlunar gerði ráð fyrir.

Tekjur: Skatttekjur voru 83,0 ma.kr. eða 4,8 ma.kr. yfir áætlun, þar af var **staðgreiðsla útsvars** 4,0 ma.kr. yfir áætlun. Þetta stafar af batnandi tölum af vinnumarkaði auk þess sem að launavísitalan hefur hækkað meira en forsendur Hagstofu gerðu ráð fyrir. Fjöldi starfandi á höfuðborgarsvæðinu jókst um 5,2% milli ársfjórðunga fyrra árs og hefur breytingin ekki verið svona mikil milli ársfjórðunga í tæp 3 ár. Þá var fjöldi atvinnulausra í september 4.460 og hefur lækkað um 40% frá sama tímabili í fyrra. Launavísitalan hefur hækkað umtalsvert og nam hækkunin um 8,6% fyrstu 9 mánuði ársins sé miðað við fyrstu 9 mánuði 2020. Almennar launahækkanir samkvæmt kjarasamningum hafa ekki verið síðan í janúar og verða ekki aftur fyrr en í janúar 2022. Tekjur vegna **skattbreytinga ásamt niðurfærslum og afskrift skatttekna** voru 1.939 m.kr. yfir áætlun og skýrist einkum af að álagning útsvars var nokkru hærri en reiknað var með. **Fasteignaskattar**⁴ voru 16,8 ma.kr. og voru á pari við fjárhagsáætlun. **Framlög Jöfnunarsjóðs** voru 209 m.kr. yfir áætlun. **Þjónustutekjur** voru 75 m.kr. yfir áætlun. **Eignatekjur** voru 547 m.kr. yfir áætlun sem einkum má rekja til að leigutekjur af gatnakerfi voru 396 m.kr. yfir áætlun þar sem verðbólga tímabilsins var hærri en áætlað var. **Endurgreiðslur annarra**⁵ voru 884 m.kr. yfir áætlun, þar af voru endurgreiðslur frá ríki og öðrum sveitarfélögum 603 m.kr. yfir áætlun. Helstu frávík voru í endurgreiðslum annarra sveitarfélaga vegna skólakostnaðar sem voru 198 m.kr. yfir áætlun og styrkur frá ríkinu vegna þjónustumiðstöðva sem kom í lok árs 2020 og var færður milli ára nam 185 m.kr. Ýmsir styrkir frá öðrum en ríki og sveitarfélögum voru 281 m.kr. yfir áætlun. **Sala byggingarréttar** nam 1,9 ma.kr. og var 922 m.kr. undir áætlun, þar af nam lækkun á varúðarniðurfærslu 118 m.kr og var því sala tímabilsins 1.040 m.kr undir áætlun.

Gjöld: Laun og launatengd gjöld námu 63,5 ma.kr. og voru um 3.743 m.kr. yfir fjárheimildum sem að hluta til má rekja til aðgerða sem stofnanir hafa þrúft að grípa til vegna Covid-19, t.d. hólfaskipting og aukins álags á umönnunarþjónustu.

Gjaldfærsla lífeyrisskuldbindingar v. LsRb nam 2,5 ma.kr. og var 113 m.kr. undir áætlun. Í útkomuspá 2021 er búist við að hún verði um 3.350 m.kr í árslok en skv. fjárhagsáætlun 2021 var gert ráð fyrir 3.500 m.kr., gjaldfærsla tímabilsins miðast við útkomuspá.

Annar rekstrarkostnaður nam 38,2 ma.kr. og var um 1.129 m.kr. innan fjárheimilda eða 2,9%.⁶

Rekstrarniðurstaða A-hluta var um 2.073 m.kr. betri en áætlað var í endurskoðaðri fjárhagsáætlun sem að stærstum hluta má rekja hærri útsvarstekna en á móti kemur aukinn launakostnaður. Sala byggingarréttar var 922 m.kr undir áætlun en óveruleg frávík voru á breytingu lífeyrisskuldbindingar.

⁴ Fasteignaskattar A-hluta samanstanda af fasteignasköttum Aðalsjóðs að frádregnum fasteignagjöldum af fasteignum Eignasjóðs.

⁵ Nánari sundurliðun á endurgreiðslum annarra er að finna í umfjöllun um Aðalsjóð í greinargerð fagsviða og sjóða A-hluta.

⁶ Nánari greiningu rekstrargjalda má finna í greinargerð fagsviða með árshlutareikningi Reykjavíkurborgar janúar-júní 2021.

Rekstur málaflokkanna

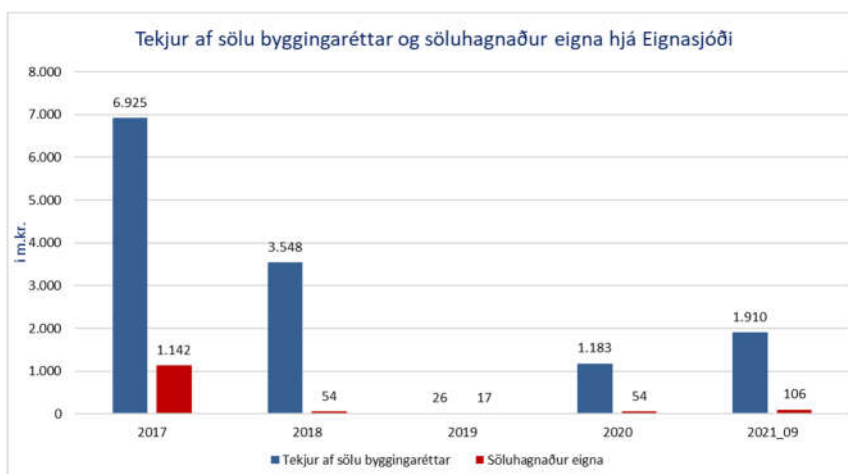
Rekstur málaflokka (í m.kr.)	Niðurstaða janúar-september 2021	Áætlun janúar-september 2021	Frávik	%	Nettó útgjöld málaflokka í hlutfalli af skatttekjum A-hluta
Fjármála- og áhættustýringarsvið	992	1.026	-34	-3%	1%
Framlög til B-hluta fyrirtækja	2.906	2.940	-34	-1%	3%
Íþrótt- og tómstundasvið	7.133	7.204	-71	-1%	8%
Menningar- og ferðamálasvið	4.355	4.475	-120	-3%	5%
Mannauðs- og starfsþróunarsvið	236	260	-24	-9%	0%
Skrifstofur miðlægrar stjórnýslu	1.208	1.292	-85	-7%	1%
Skóla- og frístundasvið	46.951	44.293	2.658	6%	53%
Umhverfis- og skipulagssvið Aðalsjóðs	7.949	7.466	483	6%	9%
Velferðarsvið án bundinna liða	24.064	22.471	1.593	7%	27%
Velferðarsvið, bundnir liðir	3.548	4.396	-849	-19%	4%
Þjónustu- og nýsköpunarsvið	1.771	1.730	41	2%	2%
Sameiginlegur kostnaður án lífeyrisskuldbindinga við LsRb	2.617	2.649	-32	-1%	3%
Lífeyrisskuldbindingar við LsRb	2.513	2.625	-113	-4%	3%
Málflokkar Aðalsjóðs samtals	106.243	102.830	3.413	3%	120%
Skatttekjur A-hluta og framlög Jöfnunarsjóðs íslenskra sveitarfélaga					88.853
Eignaskrifstofa	-10.281	-9.719	-562	6%	
Verkefnastofa þróunarmála	-1.705	-2.569	864	-34%	
Umhverfis- og skipulagssvið Eignarsjóðs	2.026	2.246	-220	-10%	
Málflokkar Eignarsjóðs samtals	-9.960	-10.042	83	-1%	

Rekstur málaflokka Aðalsjóðs án lífeyrisskuldbindingar var 3.526 m.kr. yfir fjárheimildum en þar af var skóla- og frístundasvið 2.658 m.kr. yfir fjárheimildum og velferðarsvið án bundinna liða var 1.593 m.kr. yfir fjárheimildum. Á hægri hlið töflunnar má sjá hversu hátt hlutfall af skatttekjum þ.e. útsvari og fasteignaskatti er varið til viðkomandi málaflokka. Nettó útgjöld til málaflokka aðalsjóðs námu 106.243 m.kr. en skatttekjur A-hluta ásamt framlögum frá Jöfnunarsjóði námu 88.853 m.kr.

Í neðri hluta töflunnar má sjá rekstur sviða Eignarsjóðs en þau voru rekin með 9.960 m.kr. afgangi sem var 83 m.kr. lægra en áætlun gerði ráð fyrir.

Sveiflukenndir liðir

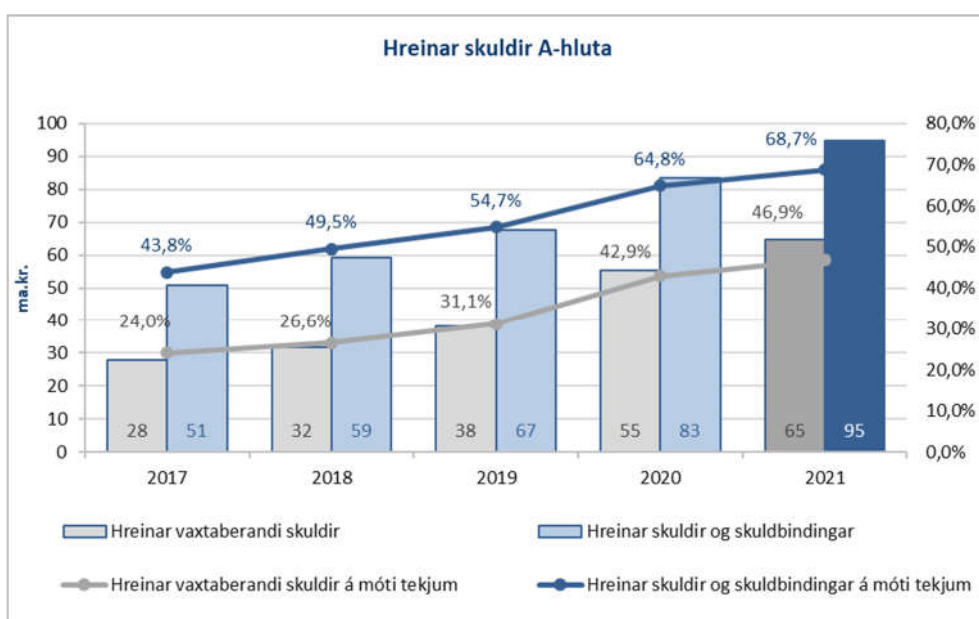
Á meðal tekna A-hluta eru sveiflukenndir liðir einkum tekjur af sölu byggingaréttar og hagnaður af sölu eigna. Í góðæri og á uppbyggingarskeiðum hækka þessar tekjur oft verulega en dragast saman á samdráttarskeiðum.

Í myndinni hér að ofan eru þessar tekjur sýndar síðastliðin 5 ár. Eins og sjá má eru árin 2017 og 2018 einstök hvað varðar tekjur af sölu byggingaréttar. Varúðarniðurfærsla þessara tekna nam 1.941 m.kr. árið 2018. Árið 2019 var hún hækkuð um 1.451 m.kr. vegna óvissu um þróun efnahagsmála næstu misseri og hækkunin árið 2020 nam 72 m.kr. Á tímabilinu janúar - september 2021 lækkaði varúðarniðurfærslan sem nam 118 m.kr.

2.2. Efnahagur A-hluta

Efnahagur A-hluta (m.kr.)	30.9.2021	31.12.2020	Breyting	%
Fasteignir og lóðir	128.830	126.230	2.601	2,1%
Götur	27.849	24.829	3.020	12,2%
Áhöld og tæki	6.310	5.975	335	5,6%
Leig eignir	5.052	5.535	-483	-8,7%
Langtímakröfur	14.463	14.531	-68	-0,5%
Fyrirframgreiddur kostnaður Lsj. Brú	8.956	9.233	-277	-3,0%
Veltufjármunir án handb.fjár	18.595	21.136	-2.541	-12,0%
Handbært fé	19.982	8.111	11.871	146,4%
Eignir samtals	230.037	215.580	14.457	6,7%
Eigið fé	86.746	91.823	-5.077	-5,5%
Lífeyrisskuldbinding (langtíma)	37.765	36.934	831	2,3%
Næsta árs afborganir lífeyrisskulda	2.250	2.250	0	0,0%
Langtímalán	71.146	53.679	17.467	32,5%
Leiguskuldir	9.961	10.330	-370	-3,6%
Næsta árs afborganir langtímalána og leiguskulda	3.887	3.157	730	23,1%
Ríkissjóður, fyrirfram innborgað vegna fjárfestinga	90	115	-25	-22,0%
Skammtímaskuldir án næsta árs afb. og fyrirfram innb. frá Ríkissjóði	18.193	17.292	902	5,2%
Skuldir og skuldbindingar samtals	143.291	123.757	19.534	15,8%
Skuldir og eigið fé samtals	230.037	215.580	14.457	6,7%

Hreinar skuldir eru skilgreindar sem allar skuldir og skuldbindingar að frádrögnum langtímakröfum á eigin fyrirtæki, fyrirframgreiddum kostnaði (langtíma), öðrum langtímakröfum og veltufjármunum.

Hreinar vaxtaberandi skuldir eru skilgreindar sem langtímalán og leiguskuldir ásamt næsta árs afborgun þeirra að frádregnum öðrum vaxtaberandi langtímakröfum og næsta árs afborgun þeirra, verðbréfaeign og bundnum bankainnstæðum ásamt handbæru fé.

Langtímakröfur vegna uppgjörsins við Brú nema nú 9,0 ma.kr. koma ekki til lækkunar vaxtaberandi skulda þar sem þessar kröfur bera ekki vexti enda er um að ræða fyrirframgreiðslur sem koma síðar til gjaldfærslu. Ennfremur er um að ræða kröfur vegna sölu á byggingarrétti að frádreginni niðurfærslu þeirra samtals 1,5 ma.kr. sem ekki bera vexti.

Á tímabilinu janúar – september má rekja til 11,4 ma.kr. aukningu í hreinum skuldum til 19,5 ma.kr. lántöku auk 3,3 ma.kr. uppgreiðslu OR á eignalánum við A-hluta en á móti kemur að handbært fé hefur aukist um 11,9 ma.kr. frá áramótum.

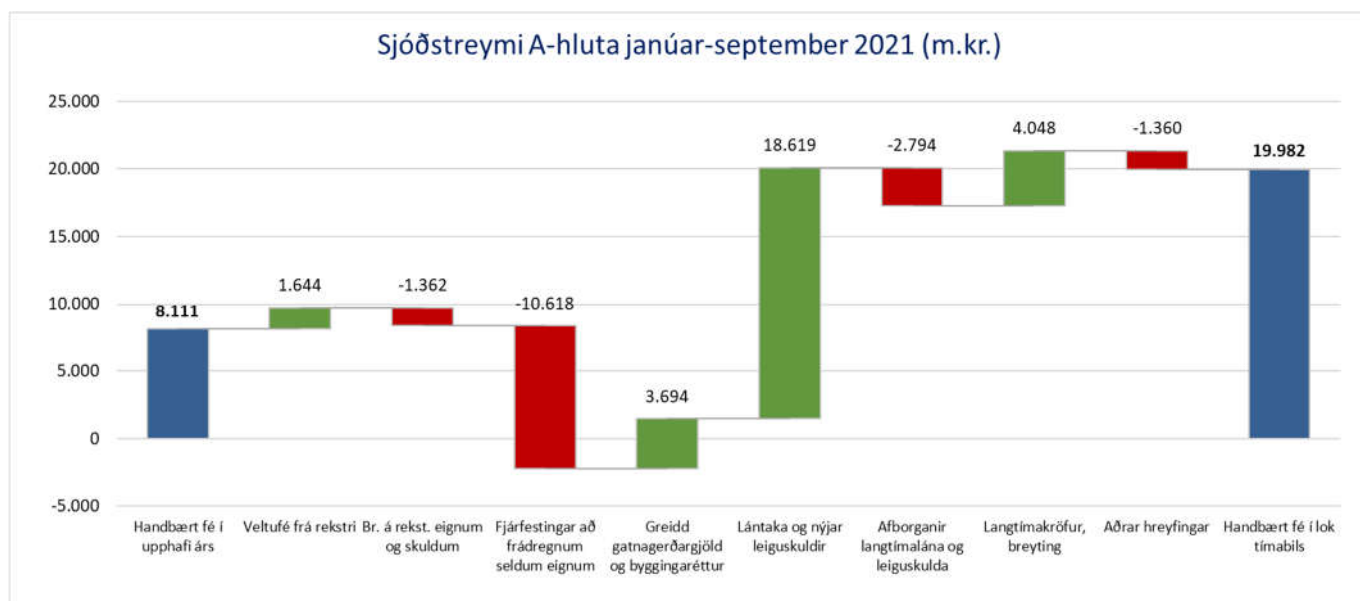
Athgli er vakin á að við útreikning á hlutfalli hreinna skulda og hreinna vaxtaberandi skulda af tekjum er nauðsynlegt að skala tekjur upp m.v. heilt ár.

Skuldir og skuldbindingar A-hluta janúar - september 2021							Breyting	Staðan
í m.kr.	Staðan 1.1.2021	Lántaka	Afborganir	Verðbreyting	Áfallnar skuldbindingar	skammtíma- skulda	Staðan 30.09.2021	
Lífeyrisskuldbinding	39.184		-1.681		2.513		40.015	
Langtímaskuldir	55.800	18.619	-2.006	1.530			73.943	
Langtímaskuldir við eigin fyrirtæki	12		-9	0			3	
Leiguskuldbindingar	11.354		-779	472			11.046	
Skammtímaskuldir við lánastofnanir	536					-472	64	
Viðskiptaskuldir	5.638					-2.392	3.246	
Skammtímaskuldir við eigin fyrirtæki	728					-86	642	
Fyrirframgr. (frá ríki v. Sléttuvegar)	115					-25	90	
Ógr. laun og launat.gj., áf. orlof	8.459					3.501	11.960	
Aðrar skammtímaskuldir	1.931					351	2.282	
	123.757	18.619	-4.475	2.002	2.513	876	143.291	

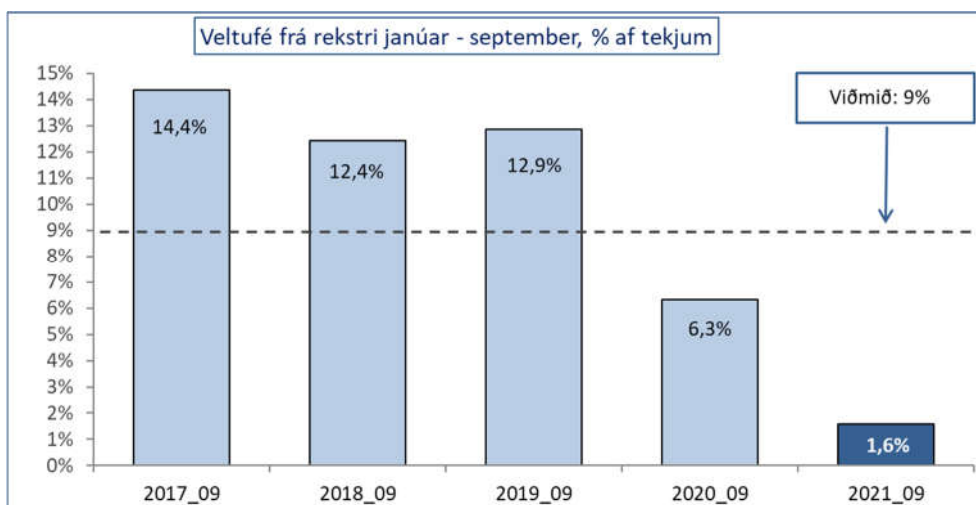
Hér má sjá yfirlit yfir þróun skulda og skuldbindinga frá áramótum. Lántökuáætlun ársins hljóðar upp á 34.400 m.kr. og í lok september var búið að taka lán með áföllnum vöxtum að fjárhæð 18.977 m.kr. Reykjavíkurborg tilkynnti í Kauphöll í september að lántaka ársins yrði um 25.000 m.kr.

Hækkun ógreiddra launa og launatengdra gjalda má rekja til þess að laun vegna desember voru greidd 31.12.2020 en laun fyrir september mánuð 1.10.2021. Undir þessum lið er ógreitt áfallið orlof sem nam 5,6 ma.kr.

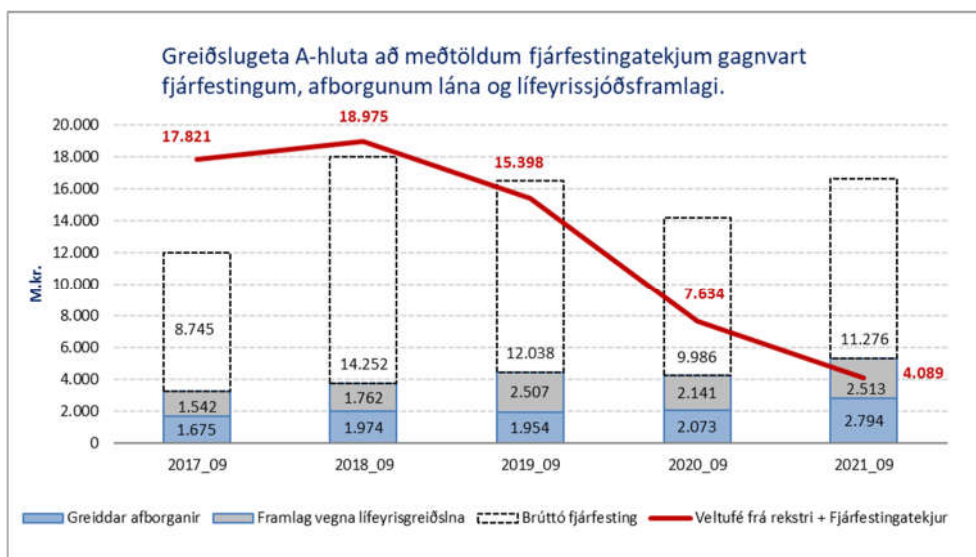
2.3. Sjóðstreymi A-hluta

Handbært fé frá áramótum til loka september hækkaði um 11,9 ma.kr. Fjárfestingar að frádregnum greiddum gatnagerðargjöldum og byggingarétti námu 6,9 ma.kr. Lántaka tímabilsins nam 18,6 ma.kr., þar af nam útgáfa grænna skuldabréfa um 16%. Afborganir lána og leiguskulda námu 2,8 ma.kr. Innstreymi fjármagns vegna langtímakrafna skýrist að mestu af uppgreiðslu eigendalána Orkuveitu Reykjavíkur við Reykjavíkurborg og námu 3,3 ma.kr. lánin eru nú uppgreitt.

Veltufé frá rekstri í hlutfalli af tekjum var jákvætt um **1,6%** á fyrstu nýju mánuðum ársins 2021. Vegna aukinna útgjalda hefur veltufé frá rekstri dregist umtalsvert saman.

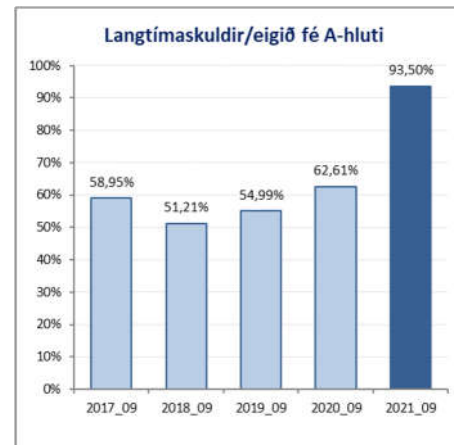
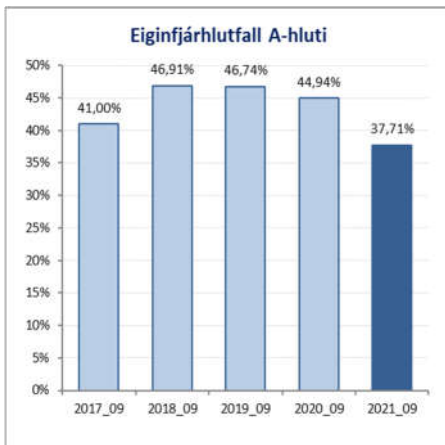
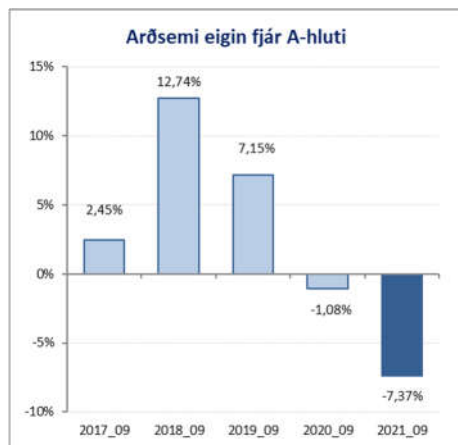
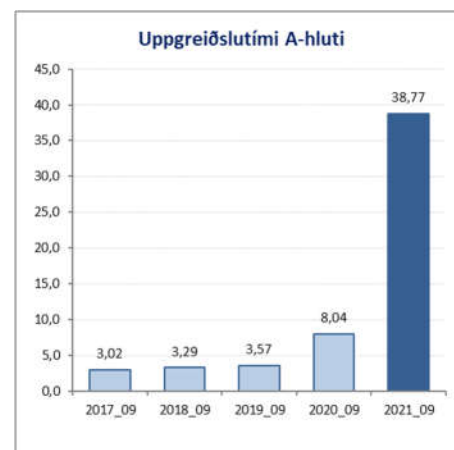
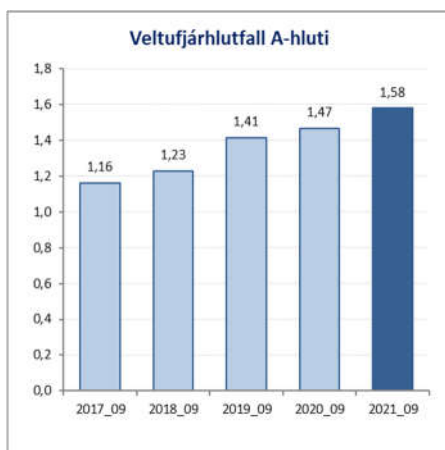
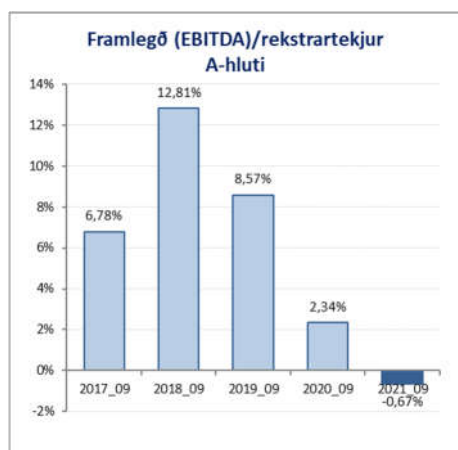
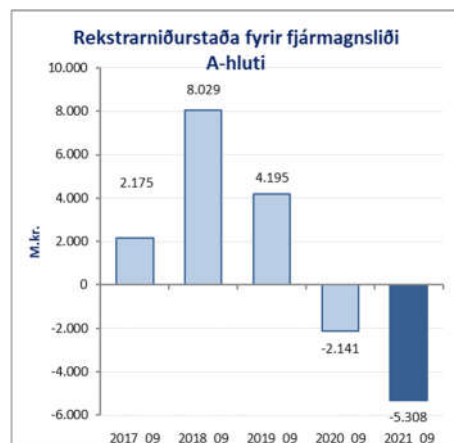
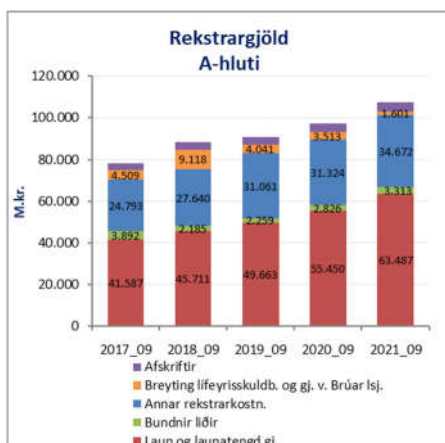
Greiðslugeta A-hluta vegna afborgana, fjárfestinga og framlags vegna lífeyrisskuldbindinga hjá LsRb er lýst með því að bera þessar greiðsluskuldbindingar saman við veltufé frá rekstri og fjárfestingatekjur.

Eftirfarandi **kennitölur** lýsa fjárhagslegri stöðu A-hluta sl. 5 ár:⁷

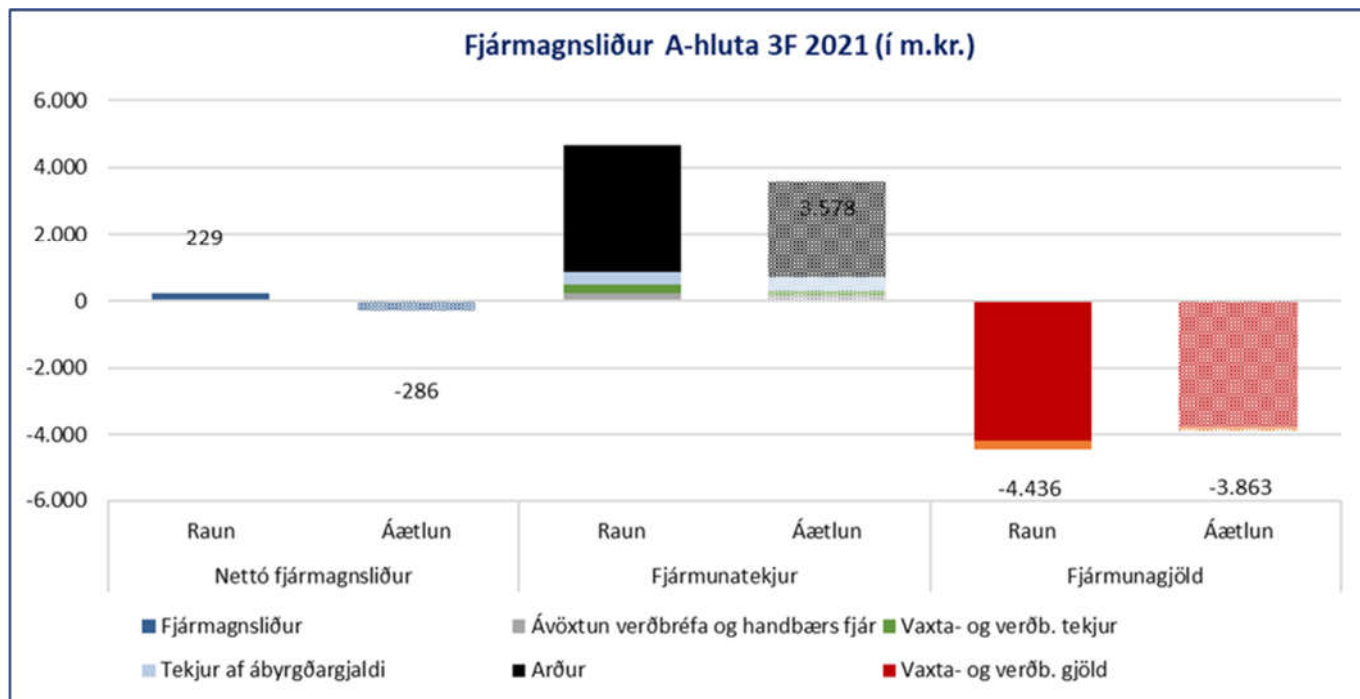
A-hluti	2017_09	2018_09	2019_09	2020_09	2021_09
Eiginfjárhlutfall	41,0%	46,9%	46,7%	44,9%	37,7%
Arðsemi eigin fjár	2,5%	12,7%	7,1%	-1,1%	-7,4%
Veltufjárhlutfall	1,16	1,23	1,41	1,47	1,58
Langtímaskuldir/eigið fé	59,0%	51,2%	55,0%	62,6%	93,5%
Uppgreiðslutími	3	3	4	8	39
Framlegð (EBITDA)/ rekstrartekjum	6,8%	12,8%	8,6%	2,3%	-0,7%

⁷ Sjá lýsingar á kennitölum í viðauka 1. Fjárhæðir fyrri ára í kennitölum og myndum taka mið af útgefnum ársreikningum fyrri ára. Þeim er því ekki breytt þó fjárhæðum samanburðarárs í ársreikningi sé breytt.

Aðrir áhugaverðir mælikvarðar A-hluta

2.4. Fjármagnsliður A-hluta

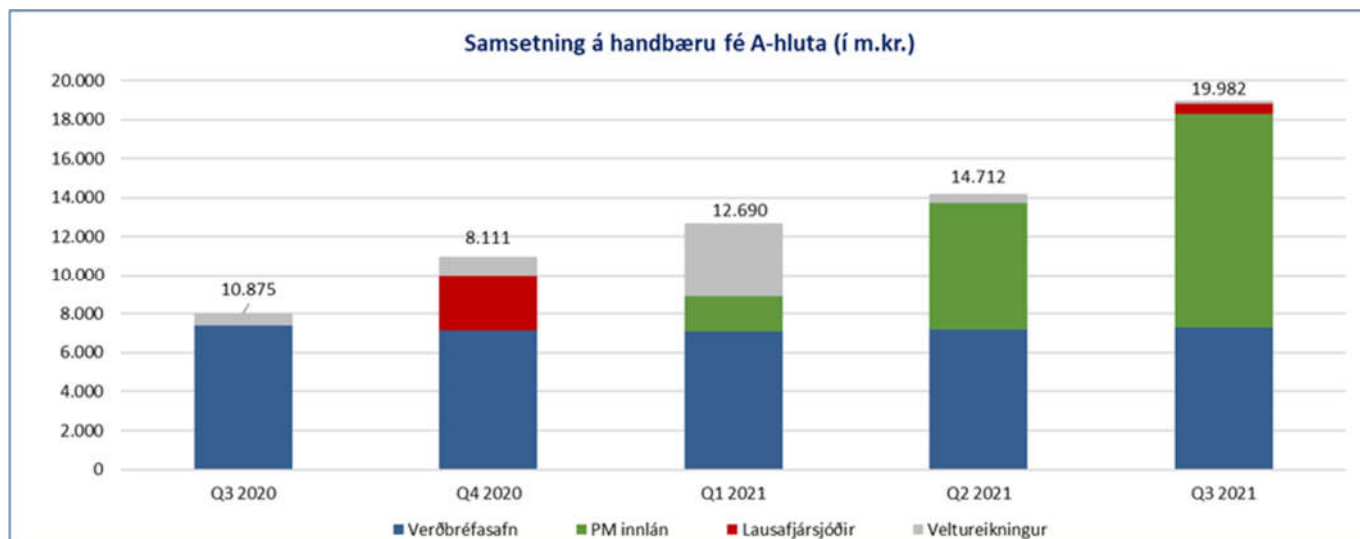

Fjármagnsliður A-hluta samanstendur af fjármagnslið Aðalsjóðs og Eignasjóðs.

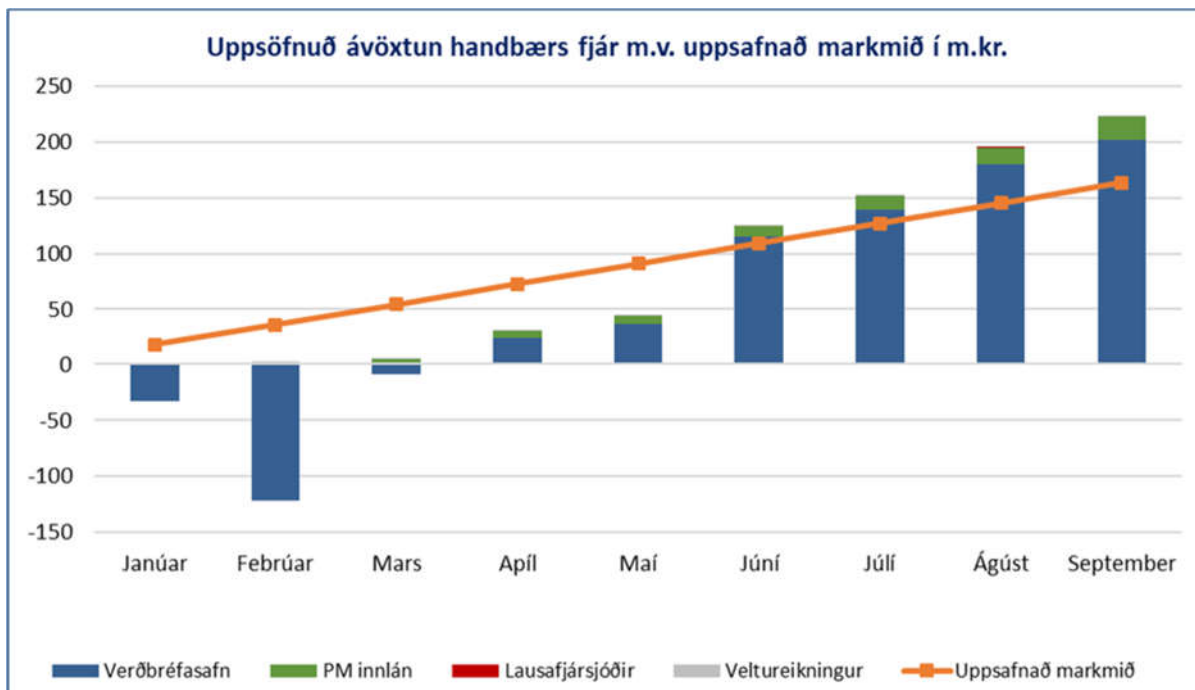
Fjármagnsliður A-hluta var jákvæður um 229 m.kr. á tímabilinu sem er 516 m.kr. betri niðurstaða en áætlanir gerðu ráð fyrir.

Fjármunatekjur A-hluta voru 4.666 m.kr. sem er 1.089 m.kr. yfir áætlun tímabilsins. Niðurstaðan skýrist einna helst af hærri arðgreiðslum en gert var ráð fyrir eða 952 m.kr. umfram áætlun. Tekjur af ábyrgðargjaldi eru 33 m.kr. undir áætlun en á móti hafa vaxtatekjur verið 165 m.kr. betri en áætlun gerði ráð fyrir, þar nemur ávöxtun skuldabréfasafns 65 m.kr. umfram áætlun en einnig var 43 m.kr. söluhagnaður bókaður vegna sölu á Neyðarlínunni ehf.

Fjármunsgjöld A-hluta voru yfir áætlun en þau voru 4.436 m.kr. í stað 3.578 m.kr. í áætlun. Skýrist fráviknið af auknum vaxta- og verðbóttagjöldum, sem voru 416 m.kr. hærri en áætlanir gerðu ráð fyrir vegna hærri verðbólgu á tímabilinu og hærri greiddum fjármagnstekjuskatti, aðallega vegna uppgreiðslu OR á eigendaláni, eða 165 m.kr.

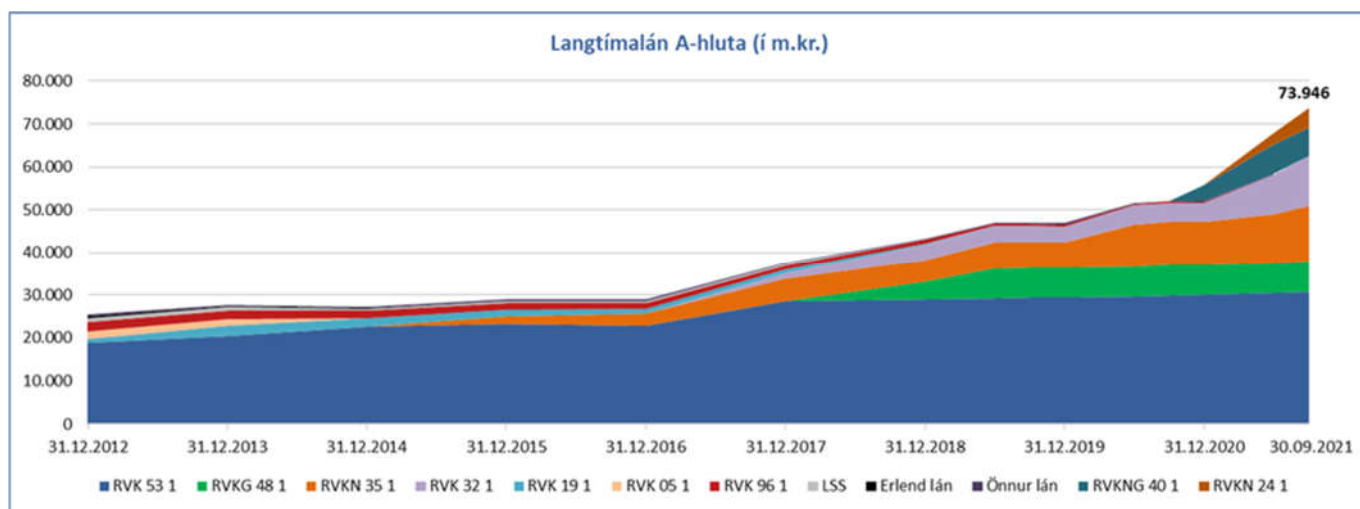

Handbært fé A-hluta í lok september 2021 var 19.982 m.kr. en fjárhagsáætlun gerði ráð fyrir að 7.424 m.kr. Handbært fé hefur vaxið á tímabilinu og er umfram áætlun, aðallega vegna tilfærslu á framkvæmdum í tíma en einnig vegna hærri arðgreiðslna.

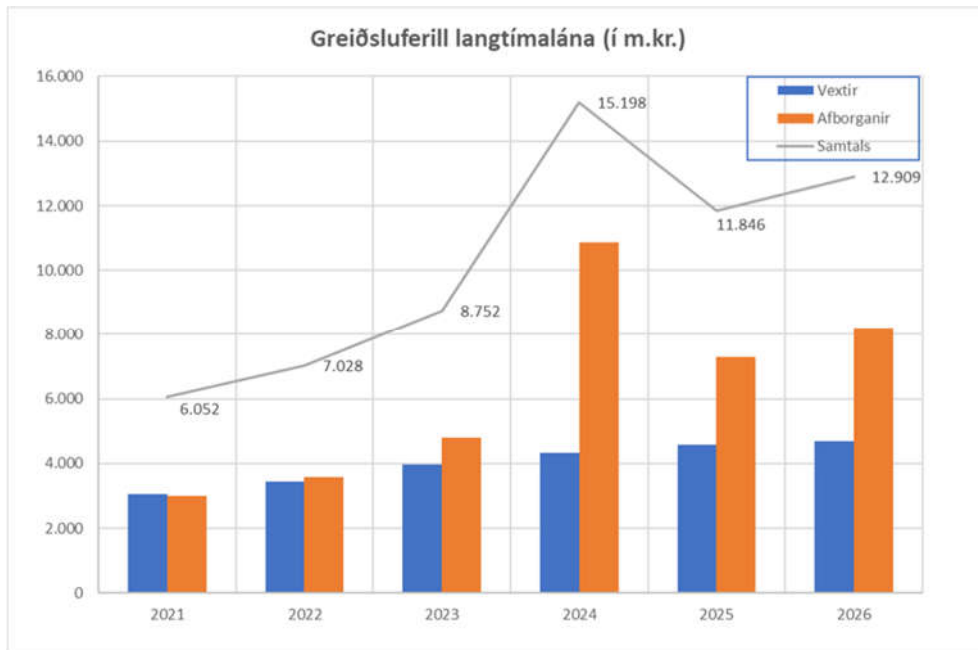
Ávöxtun á handbært fé var yfir áætlun á tímabilinu og var 223 m.kr. samanborið við 164 m.kr. sem áætlunin hljóðaði upp á. Ávöxtun skuldabréfasafns var neikvæð fyrstu 3 mánuði ársins en hefur verið jákvæð síðan. Skuldabréfasafn Reykjavíkurborgar skilaði um 2,91% ávöxtun á tímabilinu en safnið er í umsjón Íslenskra verðbréfa hf. Staða skuldabréfasafnsins í lok september var 7.283 m. kr.

Virk fjárstýring felur í sér að allt laust fé er ávaxtað að teknu tilliti til sjóðsþarfar A-hluta á hverjum tíma, valin er hentugasta ávöxtunarlíða að teknu tilliti til kjara og bindingar. Meginvextir Seðlabanka Íslands hækkuðu lítilllega í lok tímabilsins og þar með innlánsvextir hjá fjármálfyrirtækjum.

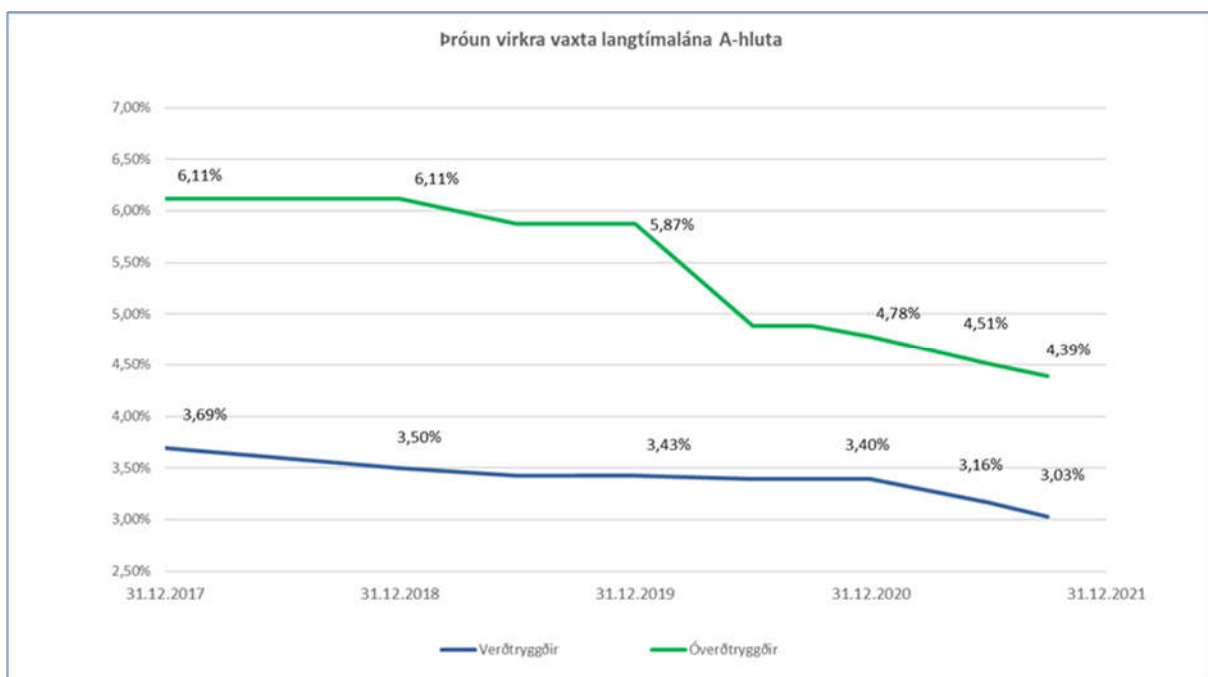
Skuldabréfaútgáfa Reykjavíkurborgar fyrstu 9 mánuði ársins nemur 18.977 m.kr. að markaðsverði en lántökuheimild ársins er 34.400 m.kr. Reykjavíkurborg tilkynnti í Kauphöll í september að lántaka ársins yrði um 25.000 m.kr. Nýr óverðtryggður skuldabréfaflokkur, RVKN 24 1, með lokagjalddaga árið 2024 var gefinn út um mitt ár en honum er ætlað að mæta fjárförf vegna áhrifa efnahagsástandsins á rekstur borgarinnar, búið að er að selja 4.790 m.kr. úr flokknum heimilt er að gefa allt að 5.000 m.kr. út í þessum flokki. Útgáfa skuldabréfa undir grænni umgjörð Reykjavíkurborgar er um 16% af heildarútgáfu ársins það sem af er ári.

Langtímalán A-hluta samanstanda að mestu að verðtryggða skuldabréfaflokkinum RVK 53 1 en hann er nú um 42% af langtímalánum A-hluta en var um 53% í lok árs 2020. Næst stærstu flokkarnir eru óverðtryggði flokkurinn RVKN 35 1 en hann er um 16% af útistandandi skuldabréfum og verðtryggði skuldabréfaflokkurinn RVK 32 1 sem einnig er um 16% af útistandandi skuldabréfum. Verðtryggingarhlutfall útgefinna skulda hefur lækkað úr 75% í 67% það sem af er árs og heildarlánstími styst með auknu vægi styttri bréfa og útgáfu á RVKN 24 1.

Greiðslur af langtímalánum A-hluta á öllu árinu 2021 er áætlaðar um 6.052 m.kr. en áætlaðan framtíðargreiðsluferill útistandandi skuldabréfaflokka má sjá á mynd hér að ofan, skipt milli afborgana og vaxta. Framtíðargreiðsluferli miðar við áætlað verðlag hvers árs út frá verðlagsforsendum fjárhagsáætlunar 2021-2026 en í henni er gert ráð fyrir 2,7% hækkun verðlags á ári.

Virkir vextir af langtímalánum eru vegnir vextir hvernar útgáfu af heildarútgáfu í sérhverjum skuldabréfaflokki. Virkir vextir óverðtryggða lána hafa lækkað það sem af er ári og standa nú í 4,39%. Virkir vextir verðtryggða lána lækkuðu einnig og eru nú 3,03%.

2.4.1. Skulda- og áhættustýring

Stærsta áhætta sem snýr að fjármagnslið A-hluta er **verðbólguáhætta**. Skuldir borgarinnar eru að mestu leyti verðtryggðar og hækka samhliða aukinni verðbólgu. Reykjavíkurborg á einnig verðtryggðar eignir en eftir uppgreiðslu á eigendaláni til Orkuveitunnar fyrr á árinu liggur stærsta verðtryggða eignin í hluta verðbréfasafnsins en um 60% safnsins er verðtryggð. Verðtryggðar skuldir eru hærri en verðtryggðar eignir og því ber Reykjavíkurborg kostnað vegna aukinnar verðbólgu. Kostnaður vegna verðbólgu, í formi verðbóta, hefur verið metinn um 500-600 m.kr. fyrir hvert prósentustig verðbólgu.

Lausafjárahætta er önnur áhætta sem Reykjavíkurborg fylgist vel með. Reglur Reykjavíkurborgar um fjárstýringu kveða á um að tryggt skuli vera að Reykjavíkurborg eigi ávallt aðgengi að nægu lausu fé til að standa við skuldbindingar borgarsjóðs og tekur skuldastýring og ávöxtun handbærs fjár mið af því. Reykjavíkurborg er ekki með neinar virkar lánalínur en hafði aðgang að yfirdráttarláni að fjárhæð 6.000 m.kr. Yfirdráttarheimildir voru lítið nýttar á tímabilinu.

2.4.2. Aðgerðir fjármála- og áhættustýringarsviðs til að bæta fjárstýringu A-hluta

Fjármála- og áhættustýringarsvið hefur á síðustu árum unnið kerfisbundið að því að taka upp virka stýringu lána og lausafjár með tillögum um breytingar á fjárstýringarreglum, verklagi og heimildum fjármálastjóra innan þeirra marka sem sveitarstjórnarlög veita. Hér að neðan er listi yfir helstu aðgerðir í þessum efnunum:

1. Fjármála- og áhættustýringarsvið fékk heimild borgarráðs í mars 2015 til að stofna skuldabréfaflokkinn RVKN 35 1 sem er óverðtryggður skuldabréfaflokkur með lokagjalddaga í mars 2035. Tilgangurinn með þessari aðgerð var að draga úr verðbólguáhættu og vægi verðtryggðra skulda hjá A-hluta, en einnig til að auka sveigjanleika í fjármögnun og stytta í meðallíftíma skulda þar sem mikill meirihluti skulda var með lokagjalddaga í desember 2053. Skuldabréf að nafnvirði 4.485 m.kr. hafa verið gefin út það sem af er árinu 2021.
2. Fjármála- og áhættustýringarsvið fékk heimild borgarráðs í febrúar 2017 til að kaupa hlutdeildarskírteini í lausafjár sjóðum þar sem fjárfestingarstefna þeirra er í takti við fjárfestingarheimildir sem settar eru í reglum um fjárstýringu. Tilgangurinn var að auka sveigjanleika í daglegri lausafjárstýringu með auknum valmöguleikum og minni bindingu en í tilfelli bundinna innlána og peningamarkaðsinnlána án þess að gefa afslátt á ávöxtunarkröfu. Reykjavíkurborg er með 500 m.kr. fjárfesta í lausafjár sjóði í lok tímabils.
3. Fjármála- og áhættustýringarsvið fékk heimild borgarráðs í nóvember 2017 til að stofna skuldabréfaflokkinn RVK 32 1 sem er verðtryggður skuldabréfaflokkur með lokagjalddaga í október 2032. Tilgangurinn með stofnun RVK 32 1 var að auka valmöguleika í lántöku og stytta meðallíftíma lána sem og að auka valmöguleika fjárfesta og mæta eftirspurn á markaði eftir meðallöngum skuldabréfum. Skuldabréf að nafnvirði 7.523 m.kr. hafa verið gefin út það sem af er árinu 2021.
4. Í september 2018 hóf fjármála- og áhættustýringarsvið undirbúningsvinnu við útgáfu grænna skuldabréfa, RVKG 48 1. Sú vinna fól í sér að fjármála- og áhættustýringarsvið í samstarfi við umhverfis- og skipulagssvið og Circular Solutions ehf. útbjó grænan skuldabréfaramma (Green Bond Framework) sem tilgreinir hvernig umhverfisvæn verkefni eru valin og fjármögnuð með útgáfu grænna skuldabréfa. Ekki hafa verið gefin út skuldabréf í þessum flokki á árinu 2021.
5. Í desember 2020 gaf Reykjavíkurborg út nýjan óverðtryggðan grænan skuldabréfaflokk RVKNG 40 1 með lokagjalddaga í ágúst 2040. Tilgangur útgáfunnar er að auka valmöguleika í grænni fjármögnun og auka vægi óverðtryggðra skulda. Skuldabréf að nafnvirði 3.000 m.kr hafa verið gefin út það sem af er árinu 2021.
6. Í maí 2021 gaf Reykjavíkurborg út nýjan óverðtryggðan skuldabréfaflokk RVKN 24 1 með gjalddaga árið 2024. Skuldabréfin eru með 3,0% vexti sem greiðast tvisvar á ári en höfuðstóllinn er endurgreiddur í einu lagi vorið 2024. Tilgangurinn útgáfunnar er að mæta þeim hluta fjárþarfar borgarinnar sem rekja má til aðstæðna í efnahagslífinu og rekja má til kórónufaraldursins. Það sem af er ári hafa verið gefin út skuldabréf að nafnvirði 4.790 m.kr. í þessum flokki.

Viðauki 1: Skilgreiningar á hugtökum og kennitölur

Ársreikningi er ætlað að veita upplýsingar um afkomu stofnana og fyrirtækja Reykjavíkurborgar og um fjárhagslega stöðu þeirra.

Með framsetningu á kennitölum má á samanþjappaðan og einfaldan hátt veita upplýsingar úr ársreikningi um arðsemi og fjárhagsstöðu. Kennitölur byggja á þeim reikningsskilaaðferðum sem notaðar eru af viðkomandi aðila. Þetta býður upp á marga túlkunarmöguleika. Varhugavert er að draga of miklar ályktanir af einni kennitölu fyrir eitt tiltekið ár. Þær verður yfirleitt að skoða í samhengi við aðrar mikilvægar kennitölur og þróun þeirra yfir tímabil, a.m.k. þrjú ár. Kennitölur ætti líka að bera saman við kennitölur annarra aðila í skyldri starfsemi til að sjá þær í eðlilegu samhengi. Þá er ástæða til að vara við því að sumar kennitölur geta verið viðkvæmar fyrir breytingum á lágum fjárhæðum.

Í þessar skýrslu Fjármálaskrifstofu er stuðst við eftirfarandi kennitölur:

Arðsemi eigin fjár (Return on equity ratio): Hlutfall rekstrarniðurstöðu eftir fjármagnsliði á móti eigin fé í upphafi árs

Mælt sem hlutfall rekstrarniðurstöðu eftir fjármagnsliði á móti eigin fé í upphafi árs. Sýnir getu fyrirtækis til að ávaxta fjármuni sem eru bundnir í því. Það er spurning hvort þetta hlutfall er nothæft sem kennitala fyrir sveitarfélag. Það ber a.m.k. að túlka það varlega í því samhengi, sérstaklega vegna þess að eignir í A-hluta sveitarsjóðs eru metnar samkvæmt kostnaðarverðsreglu. Hér má hafa í huga að fjármagnsvextir á skuldabréfum í milliviðskiptum Aðalsjóðs og Eignasjóðs eru 4%. Arðsemiskrafa eigin fjár í einkageira er samsett úr áhættulausum vöxtum ásamt áhættuálagi markaðar. Arðsemi eiginfjár gefur vísbendingu um hvort jafnvægisregla skv. sveitarstjórnarlögum sé uppfyllt.

Arðsemi fjármagns (Return on Capital Employed (ROCE))

Mælt sem hlutfall EBIT af heildareignum. Sýnir arðsemi þess fjármagns sem bundið er í rekstrinum.

EBIT

Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði og skatta.

EBITDA

Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði, skatta, afskriftir og endurmat.

Framlegð (EBITDA) og veltufjárlutföll

Eftirlitsnefnd sveitarfélaga leggur einnig áherslu á kennitölurnar framlegð og veltufé frá rekstri í hlutfalli af rekstrartekjum í samhengi við skuldareglu sveitarstjórnarlaga. Ef miðað er við 150% skuldir og skuldbindingar í hlutfalli af tekjum þá þarf veltufé frá rekstri að vera a.m.k. 7,5% af heildartekjum til að standa undir samningsbundnum afborgunum langtímalána með 20 ára greiðslutíma. Þá er í viðmiðum Eftirlitsnefndarinnar gert ráð fyrir að fjárfestingar nemi 5% af heildarskuldum og þær séu fjármagnaðar með lántöku, þannig að skuldir og skuldbindingar verði áfram 150% af tekjum.

Eiginfjárlutfall (Equity ratio)

Mælt sem hlutfall eigins fjár á móti heildarfjármagni. Hlutfallið sýnir fjárhagslegan styrk eða tappól fyrirtækis. Það er ekki til faglega einhlítur mælikvarði á æskilegt eða nauðsynlegt eiginfjárlutfall, hvorki hjá sveitarfélögum eða fyrirtækjum. Almennt hefur 50% eiginfjárlutfall sveitarfélags talist ásættanlegt. Síðan má velta fyrir sér merkingu eiginfjárlutfalls hjá sveitarfélagi gagnvart lánadrottnum, þar sem sveitarfélag getur almennt ekki selt eignir eins og skóla til að standa skil á skuldum. Öðru máli gegnir um fyrirtæki, enda fjármagna þau gjarnan stóran hluta af varanlegum rekstrarfjármunum með lánsfé. Eiginfjárlutfall þeirra skiptir máli gagnvart lánveitendum en mikill munur er á hvað telst ásættanlegt í þeim efnum og fer það m.a. eftir atvinnugreinum og því hvort um fjármagnsfreka starfsemi er að ræða. Þannig geta fjármagnsfrek iðnfyrirtæki og fjármálastofnanir verið með eiginfjárlutfall undir 20%. Líta má á OR sem fjármagnsfrekt orkuframleiðslufyrirtæki á uppbyggingarskeiði með mikla lánsfjárbörf sem hefur áhrif á hvernig túlka ber eiginfjárlutfall samstæðunnar.

FFO mælikvarðinn (Funds from operation)

FFO er mælikvarði á veltufé frá rekstri sem skilgreindur hefur verið af Moody's og notaður er við mat á fjárhagsstöðu Orkuveitu Reykjavíkur. Hann er reiknaður sem veltufé frá rekstri án vaxta og skatta, að viðbættum vaxtatekjum og tekjum af arðgreiðslum, en að frádregnum gjaldfærðum vöxtum, eignfærðum vöxtum, greiðslum vegna annarra fjármagnsliða og tekjuskatti.

FFO vaxtaþekja

FFO vaxtaþekja mælir getu Orkuveitu Reykjavíkur til að standa við vaxtagreiðslur félagsins með handbæru fé þess. Hann er reiknaður með handbæru fé frá rekstri í sjóðstreymi að viðbættum vaxtagjöldum, deilt með vaxtagjöldum úr rekstrarreikningi.

FFO/nettó skuldir

FFO/nettó skuldir er mælikvarði sem einnig hefur verið skilgreindur af Moody's. En þar er hlutfall FFO vaxtaþekju fundið með heildar nettó skuldum. Nettó skuldir eru skilgreindar neðar.

Handbært fé í lok tímabils

Handbært fé í lok tímabils lýsir þeirri peningamyndun sem reksturinn skilar af sér á tímabilinu þegar búið er að taka tillit til breytinga á rekstrartengdum eignum og skuldum, fjárfestingahreyfinga og fjármögnunarhreyfinga.

Hreinar skuldir og skuldbindingar

Hreinar skuldir og skuldbindingar eru skilgreindar sem heildarskuldir og skuldbindingar að frádregnum veltufjármunum og langtímakröfum. Hreinar skuldir lýsa þannig skuldastöðu A-hluta þegar tekið hefur verið tillit til peningalegra eigna.

Hreinar vaxtaberandi skuldir

Vaxtaberandi skuldir að frádregnum vaxtaberandi eignum. Það eru langtímalán og leiguskuldir ásamt næsta árs afborgun þeirra að frádregnum öðrum langtímakröfum og næsta árs afborgun þeirra, verðbréfum, bundnum bankainnstæðum og handbæru fé.

Jafnvægisviðmið

Skv 64 gr sveitarstjórnarlaga skulu samanlögð heildarútgjöld samstæðu á hverju þriggja ára tímabili ekki vera hærrí en nemur samanlögðum reglulegum tekjum og skal ráðherra setja reglugerð um framkvæmdina. Í reglugerð nr. 502/2012 um fjárhagsleg viðmið og eftirlit með fjármálum sveitarfélaga segir að orku- og veitufyrirtæki séu ekki tekin með við mat á fjárhagsstöðu ef sveitarstjórn óskar þess og það hefur umtalsverð áhrif á niðurstöðun. Þetta ákvæði gildir til 1. janúar 2022.

RFC/nettó skuldir

RFC er FFO að frádregnum arðgreiðslum. Mælikvarði er reiknaður eins og FFO/nettó skuldum nema leiðrétt fyrir greiddum arði félagsins.

Skuldsetningarhlutfall (Gearing ratio)

Mælt sem hlutfall langtímaskulda á móti eigin fé. Sýnir fjárhagslega áhættu skuldsettra fyrirtækja. A-hluti sveitarsjóðs tekur ekki lán til að fjármagna rekstur eða áhættufjárfestingar heldur til að fjármagna nauðsynlega uppbyggingu í varanlegum rekstrarfjármunum, s.s. skólum. Sú fjárfesting er ekki gerð í hagnaðarskyni. Þess vegna er mikilvægt að A-hluti hafi gott greiðsluhæfi og sterka eiginfjárstöðu vegna langtímalána. Langtímalán eru lykiltríði fyrir uppbyggingu varanlegra rekstrarfjármuna í fyrirtækjum og markmiðið er að þau hámarki arðsemi eigin fjár. Á uppbyggingarskeiði varanlegra rekstrarfjármuna í fjármagnsfrækum rekstri getur þessi kennitala orðið mjög há. Fyrirtæki með hátt skuldsetningarhlutfall eru viðkvæm fyrir hagsveiflum enda þurfa þau að greiða af skuldum sínum þótt tekjur lækki eða vextir hækki. Lág hlutfall eigin fjár í fyrirtæki og hátt hlutfall lánsfjár sýnir alltaf ákveðinn fjárhagslegan veikleika.

Skuldaviðmið

Skuldaviðmið er reiknað sem hlutfall skulda og skuldbindinga að frádregnum veltufjármunum, fyrirfram greiðslu til Brúar vegna framtíðarskuldbindinga og núvirtum framtíðar lífeyrisskuldbindingum eftir 15 ár á móti tekjum, í samræmi við reglugerð nr. 502/2012, með síðari breytingum. Orku- og veitufyrirtæki eru ekki tekin með við mat á fjárhagsstöðu ef sveitarstjórn óskar þess og það hefur umtalsverð áhrif á niðurstöðu. Þetta síðasttalda ákvæði gildir til 1. janúar 2022.

Skuldaþekja (Debt service coverage ratio)

Skuldaþekja mæld sem hlutfall rekstrarhagnaðar (EBIT), m.ö.o. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði, á móti afborgunum og nettó vaxtagreiðslum er oft notuð til að mæla greiðsluhæfi fyrirtækis. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir afborgunum og vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að vera vel yfir 1 til að mæta ekki aðeins afborgunum og vaxtagreiðslum heldur einnig fjárfestingarpörf sem afskriftum er ætlað að gefa vísbendingu um. Í fjármagnsfrækum greinum þarf hærra hlutfall en ella. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR og Félagsbústöðum

undanskildum er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Skuldaþekja mæld sem hlutfall rekstrarniðurstöðu fyrir fjármagnsliði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti afborgunum og nettó vaxtagreiðslum er einnig oft notuð til að mæla greiðsluhæfi fyrirtækis. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir afborgunum og vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að talsvert hærra en fyrrnefnd skuldaþekja enda ekki tekið tillit til fjárfestingarþarfar. Varasamt er að nota þennan mælikvarða nema til skoðunar á skammtíma samhengi. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Uppgreiðslutími langtímaskulda (Downpayment of debt)

Uppgreiðslutími langtímaskulda er reiknaður sem hlutfall af langtímaskuldum og næsta árs afborgun langtímaskulda á móti veltufé frá rekstri. Kennitalan sýnir hvað fyrirtækið er lengi að greiða upp skuldir sínar m.v. að öllum fjárfestingum væri hætt og rekstur væri óbreyttur og ætti að standa undir skuldaskilum.

Vaxtaþekja (Interest expence coverage ratio)

Vaxtaþekja mæld sem hlutfall rekstrarhagnaðar (EBIT), m.ö.o. rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnsliði á móti nettó vaxtagreiðslum, er oft notuð til að mæla getu fyrirtækis til greiðslu vaxta. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að vera vel yfir 1 til að mæta ekki aðeins vaxtagreiðslum heldur einnig fjárfestingarþörf sem afskriftum er ætlað að gefa vísbendingu um. Í fjármagnsfrækum greinum er jafnvel talið að hlutfallið þurfi að vera um 2. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Vaxtaþekja mæld sem hlutfall rekstrarniðurstöðu fyrir fjármagnsliði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti nettó vaxtagreiðslum er einnig oft notuð til að mæla hæfi fyrirtækis til greiðslu vaxta. Ef hlutfallið er innan við 1 dugir rekstrarniðurstaðan ekki fyrir vaxtagreiðslum. Almenn er litið svo á að þetta hlutfall þurfi að talsvert hærra en fyrrnefnd vaxtaþekja enda ekki tekið tillit til fjárfestingarþarfar. Varasamt er að nota þennan mælikvarða nema til skoðunar á skammtíma samhengi. Taka ber fram að hjá B-hluta fyrirtækjum að OR undanskildu er ekki hægt að aðgreina vaxtagreiðslur frá gengis- og verðbótaliðum en það getur takmarkað skýringargetu kennitölunnar.

Veltufé frá rekstri í hlutfalli af rekstrartekjum (Working capital provided by operating activities/Total revenue)

Mælt sem hlutfall veltufjár frá rekstri af rekstrartekjum. Kennitalan gefur vísbendingu um hversu hátt hlutfall af rekstrartekjum er til ráðstöfunar fyrir afborganir skulda og skuldbindinga og til fjárfestinga. Því hærra sem þetta hlutfall er því meiri er geta fyrirtækis til að vaxtar og viðhalds eigna.

Veltufjárhlutfall (Current ratio)

Mælt sem hlutfall veltufjármuna á móti skammtímaskuldum. Sýnir hæfi fyrirtækis til að inna af hendi nauðsynlegar greiðslur á næstu tólf mánuðum. Hlutfall innan við einn gefur vísbendingu um að rekstrareiningin hafi ekki getu til að standa við skammtímaskuldbindingar sínar á næstu mánuðum. Þegar horft er til A-hluta sveitarsjóðs sem er að stórum hluta fjármagnaður með lögbundnum skatttekjum, ætti að gera kröfu um hærra hlutfall en hjá fyrirtækjum, þ.e. að minnsta kosti 1,20 en sömu kröfu þarf ekki að gera til samstæðunnar.

Veltufjármunir (Current assets)

Veltufjármunir er sérstök flokkun eigna í ársreikningi. Um er að ræða eignir sem hægt er að breyta í reiðufé eða ráðstafa innan eins árs. Veltufjármunir eru sjóðir, bankainnistæður, birgðir og aðrar skammtímakröfur.

Janúar - september 2021 (m.kr.)	A-hluti	Aflvaki	Faxaflóahafnir	Félagsbústaðir	Malvikunar- stöðin hlöfði	Þróttá- og sýningahöllin	Orkuveita Reykjavíkur	Slökkvilið höfuðsv.	Sorpa	Stræto	A- og B-hluti
<i>Eignarhlutur / úbyggðahlutur Rvk</i>	-	95,70%	75,55%	100,00%	100,00%	50,00%	93,539%	60,82%/56,405%	60,5%/56,405%	60,3%/56,405%	-
Rekstrartekjur	103.529	0	3.123	3.793			37.663	2.927	3.491	6.450	148.930
Rekstrargjöld	108.837	0	2.417	2.035			23.305	2.666	2.956	6.535	137.187
Afskriftir	4.618	0	671	15			9.966	92	249	176	15.572
Fjármagnslíðir	230	0	6	-2.441			1.210	-14	-95	-54	-5.010
EBIT	-5.308	0	707	1.759	-112	48	14.359	261	535	-85	11.743
EBITDA	-690	0	1.378	1.774	-19	144	24.325	353	784	91	27.316
Hagnaður (- tap)	-5.077	0	718	13.143	-96	-63	10.918	390	440	-139	15.525
Fastaffármunir	191.461	2	13.845	116.394	931	2.650	355.977	2.279	7.758	2.378	673.685
Veitufjármunir	38.577	9	2.183	1.202	831	466	40.224	863	1.003	984	83.990
Heildareignir	230.037	11	16.028	117.595	1.762	3.116	396.202	3.142	8.761	3.362	757.675
Skammtímaskuldir	24.420	0	537	1.876	207	97	27.049	516	892	1.207	54.915
Langtímaskuldir	81.106	0	0	49.282	120	2.129	158.013	204	2.318	1.011	291.747
Skuldbindingar	37.765	0	0	4.475	40	209	14.768	0	446	0	55.732
Heildarskuldir	143.291	0	537	55.633	367	2.434	199.830	720	3.656	2.219	402.394
Eigið fé 01.01.	91.823	11	14.876	48.820	1.491	745	188.126	2.032	4.165	1.283	337.795
Eigið fé 30.09.	86.746	11	15.491	61.962	1.395	682	196.371	2.422	5.105	1.143	355.281
Skuldir og eigið fé	230.037	11	16.028	117.595	1.762	3.116	396.202	3.142	8.761	3.362	757.675
Handbært fé frá rekstri	282	0	1.234	905	-19	99	21.832	476	877	298	21.219
Fjárfestingahreyfingar	-3.764	0	-8	-2.478	-270	-43	-9.863	-23	-117	-142	-19.500
Ný langtímalán, leigusamm. og stofnframlög	18.619	0	0	2.034	150	0	10.036	0	0	0	31.466
Greiddar afborganir	-2.794	0	0	-815	0	-33	-15.825	-7	-129	-19	-16.297
Nýtt framlag eigenda	0	0	0	0	0	0	0	0	500	0	0
Greiddur arður	0	0	-103	0	0	0	-4.000	0	0	0	-258
Staða á handbæru fé 30.09.	19.982	0	1.688	836	293	432	17.998	679	492	513	41.766
Veitufé frá rekstri	1.644	0	1.382	1.016	-31	87	19.315	488	745	71	19.978
Eiginfjárlutfall	37,7%		96,7%	52,7%	79,2%	21,9%	49,6%	77,1%	58,3%	34,0%	46,9%
Arðsemi eigin fjár	-7,4%		6,4%	35,9%	-8,6%	-11,3%	7,7%	25,6%	14,1%	-14,5%	6,4%
Veitufjárlutfall	1,58		4,07	0,64	4,02	4,82	1,49	1,67	1,12	0,81	1,53
Langtímaskuldir/eigið fé	93,5%	0,0%	0,0%	79,5%	8,6%	312,1%	80,5%	8,4%	45,4%	88,5%	82,1%
Vaxtabekja, EBIT/netto vextir				2,30			4,60				
Vaxtabekja, EBITDA/netto vextir											
Skuldabekja, EBIT/(gr. afb.-netto vextir)				1,11							
Skuldabekja, EBITDA/(gr. afb.-netto vextir)				1,12							
Veitufé frá rekstri/rekstrartekjum	38,77		0,00	37,15	-3,63	18,79		0,33	2,57	11,09	11,67
Framlegð/rekstrartekjur	1,6%		44,2%	26,8%				16,7%	21,3%	1,1%	13,4%
	-0,7%										18,3%

Skýringar

Eiginfjárlutfall Eigið fé á móti heildarfjármagni. Sýnir fjárhagslegan styrk fyrirtækis (tappol).

Arðsemi eigin fjár Hagnaður á móti eigið fé. Segir til um ávöxtun eigin fjár í fyrirtæki

Veitufjárlutfall Veitufjármunir á móti skammtímaskuldum. Sýnir hæft fyrirtækis að inni af hendi skuldagreiðslur á næstu mánuðum.

Langtímaskuldir / eigið fé Langtímaskuldir á móti eigin fé. Sýnir fjárhagslega áhættu af skuldsétingu fyrirtækis.

Vaxtabekja, EBIT/netto fjárm. Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnslíði á móti vaxtagreiðslum

Vaxtabekja, EBITDA/netto fjárm. Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnslíði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti vaxtagreiðslum

Skuldabekja, EBIT/(gr. afb.-netto vextir) Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnslíði á móti afborgunum og vaxtagreiðslum

Skuldabekja, EBITDA/(gr. afb.-netto vextir) Rekstrarniðurstaða fyrir fjármagnslíði, skatta, afborganir og afskriftir (EBITDA) á móti afborgunum og vaxtagreiðslum

Uppgreiðslutími skulda (ár) Langtímaskuldir á móti veitufé frá rekstri.

Viðauki 2: Fjármögnun verkefna sem unnin eru fyrir ríkið

Málefni fatlaðs fólks Heildarkostnaður vegna málefna fatlaðs fólks að meðtalinni lengdri viðveru fatlaðra barna nam 12.235 m.kr. og tekjur sem komu á móti voru 5.906 m.kr. Rekstrarniðurstaða var neikvæð um 6.329 m.kr. sem var 474 m.kr. yfir fjárheimildum.

Málefni fatlaðs fólks janúar - september 2021			
Tekjur:	í m.kr.	Rauntölur	Áætlun
Framlag frá Jöfnunarsjóði		4.487	4.243
Framlag frá Jöfnunarsjóði v. NPA þjónustu		0	0
Framlag frá Jöfnunarsjóði v. lengdrar viðveru		0	37
Útvarstekjur 0,25% RVK		1.213	1.145
Þjónustutekjur		87	81
Dagþjónusta við önnur sveitarfélög		120	40
Tekjur alls		5.906	5.545
Gjöld:			
Laun og launatengd gjöld		7.789	7.076
Húsaleiga		58	55
Annar rekstrarkostnaður		620	953
NPA þjónusta		815	800
Þjónustugjöld (samningar)		2.426	2.007
Stjórnunarkostnaður		40	40
Lengd viðvera ÍTR		117	119
Lengd viðvera SFS		371	349
Gjöld alls		12.235	11.400
Niðurstaða		-6.329	-5.855

Hjúkrunarheimili Útgjöld hjúkrunarheimila umfram tekjur hafa verið mikill síðustu ár. Þegar Reykjavíkurborg tók að sér að annast rekstur hjúkrunarheimila fyrir hönd ríkissjóðs var gert ráð fyrir að rekstur hjúkrunarheimilanna yrði að fullu fjármagnaður með framlögum úr ríkissjóði. Tímabilið janúar – september 2021 var rekstur hjúkrunarheimila neikvæður um 380 m.kr. Meðfylgjandi mynd sýnir uppsöfnuð útgjöld hjúkrunarheimila umfram tekjur á árunum 01.01.2008-30.09.2021.

Hjúkrunarheimili Reykjavíkurborgar			
Útgjöld umfram tekjur 01.01.2008-30.09.2021 (í m.kr. á verðlagi hvers árs)			
Ár	Droplaugarstaðir	Seljahlíð	Samtals
2008	157	57	214
2009	200	74	274
2010	166	68	234
2011	84	70	154
2012	135	80	215
2013	137	103	240
2014	156	113	270
2015	138	131	269
2016	158	98	256
2017	185	86	270
2018	170	86	256
2019	187	120	306
2020	315	133	448
2021_09	265	115	380
Samtals	2.453	1.334	3.787

Tónlistarskólar Útgjöld voru um 1.031 m.kr. eða 28 m.kr. innan fjárheimilda. Framlög til tónlistarskóla vegna grunnnáms og miðnáms í hljóðfæraleik sem Reykjavíkurborg ber kostnaðinn af námu 822 m.kr. og framlög til tónlistarskóla frá Jöfnunarsjóði námu 209 m.kr.

Viðauki 3: Jöfnunarsjóður, sundurliðun á greiðslum

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á greiðslum Reykjavíkurborgar til jöfnunarsjóðs sveitarfélaga og greiðsur Jöfnunarsjóðs til Reykjavíkurborgar á móti. Þar sem fram kemur að Reykjavíkurborg fær um 209 m.kr. meira en áætlað var og greiðir 1.080 m.kr. meira inn í sjóðinn en áætlað var.

Greiðslur í Jöfnunarsjóð	Raun 2021_09	Áætlun 2021_09	Frávik	%
Hludt. Jöfnunarsj. í staðgreiðslu vegna grunnskóla	3.998	3.525	472	13,4%
Hlutdeild Jöfnunarsjóðs í staðgr. v málefna fatlaðra	5.140	4.533	607	13,4%
Samtals greiðslur í Jöfnunarsjóð	9.138	8.058	1.080	13,4%

Greiðslur frá Jöfnunarsjóði	Raun 2021_09	Áætlun 2021_09	Frávik	%
Framlag vegna málefna fatlaðs fólks	4.487	4.243	244	5,8%
Framlag vegna sérskóla	1.166	1.152	14	1,2%
Framlag vegna tónlistarskóla	209	204	5	2,4%
Annað	20	74	-54	-73,1%
Samtals greiðslur frá Jöfnunarsjóði	5.882	5.673	209	3,7%
Nettó greiðslur í Jöfnunarsjóð	-3.256	-2.385	-871	36,5%